

coanegra

Número 54 - Octubre 88

100 Ptes.

PRENSA
CORDONA

L'AJUNTAMENT INFORMA

AVÍS

En relació al projecte d'instal·lació d'una gravera a S'Estremera, totes les persones interessades en presentar alegacions podran sol·licitar informació a l'Ajuntament.

OBRES D'ENLLUMENAT PÚBLIC

Prevista la contractació de les obres següents:

1ª Enllumenat públic contador C/ José Antonio	1.729.306.-
2ª Enllumenat públic contador Escorxador	2.382.333.-
3ª Enllumenat públic contador C/ Sta. Margalida.....	3.016.775.-
4ª Enllumenat públic contador Plaça de la Vila.....	1.389.104.-
5ª Enllumenat públic contador C/ Sant Josep.....	1.967.351.-
6ª Enllumenat públic contador C/ Costa i Llobera.....	1.478.440.-
7ª Enllumenat públic contador Sa Vileta	1.785.547.-

Es posa en coneixement de les empreses que puguin estar interessades en l'adjudicació, que poden aconseguir informació sobre el projecte tècnic, plica de condicions econòmico-administratives i altres extrems, a la Secretaria de l'Ajuntament (Plaça de la Vila, 1. Tel. 62 01 31), en hores d'oficina, el termini a presentar proposicions en el Registre General de l'Ajuntament finalitzarà el proper dia 24 d'aquest mes d'Octubre a les 13 hores, procedint-se a l'obertura de pliques el mateix dia 24 a les 13'30 hores a la Batlia.

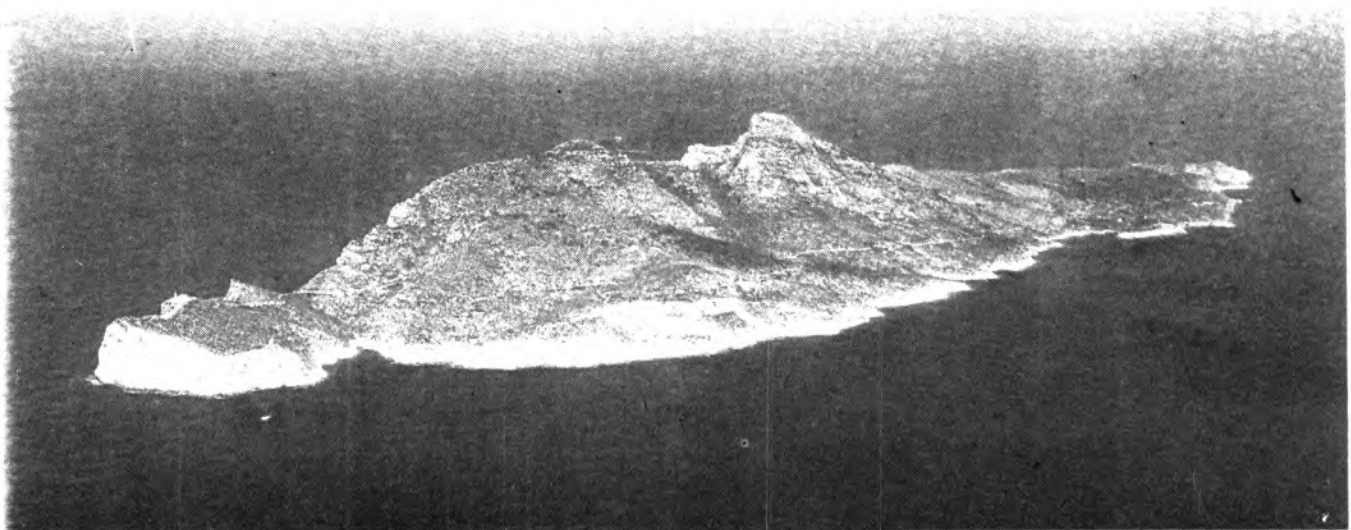
Santa Maria del Camí, a 10 d'octubre de 1988
El Batle en funcions.

Ajuntament de Santa Maria del Camí

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

ENHORABONA MALLORCA

“ SA DRAGONERA ÉS NOSTRA ”

EDITORIAL

LES OLIMPIADES

Suara han acabat els jocs olímpics. Per unes jornades tota l'atenció mundial ha estat centrada en les competicions esportives que cada quatre anys se celebren a un lloc diferent del món. D'aquí a quatre anys seran a Barcelona, i de Mallorca quasi sentirem la remor dels estadis plens de gom en gom. L'esport de competició mou milions de persones: atletes, entrenadors, acompanyants, periodistes, directius, etc.; és un fenomen social de primera importància.

Els grecs de l'antigor cada quatre anys s'ajuntaven per celebrar els jocs olímpics, a la ciutat d'Olímpia, en el Peloponès. I la celebració dels jocs significava l'abandó de les lluites i les discòrdies. L'esport era llavor d'unió i de treva. Es deixaven de banda les guerres i els homes s'agermanaven en la competició atlètica.

Quan quasi dos mil anys després el baró de Coubertin i altres persones, a principis d'aquest segle, tornaren posar en marxa les olimpíades, pretengueren posar un llevat de civilització i de germanor. Pensaven que el contacte entre els esportistes de pobles diferents acostaria els pobles entre ells. Creien en l'esport com a esforç de superació i de formació, i en la competició com estímul i recompensa. Esport, formació de la joventut, cultura i pau, foren belles paraules que acompanyaren les celebracions olímpiques.

Així i tot, vengué la primera gran guerra, i va fer dels camps d'Europa una carnisseria. L'olimpíada de Berlín de 1936 precedí l'esclat d'una altra gran guerra entre els pobles del món. I sempre els jocs olímpics s'han vist afectats per les sacsades polítiques o econòmiques: a Mèxic el 1968 amb la massacre de la plaça de les tres cultures, a Munic amb l'assassinat d'onze atletes israelians, a Moscou i Los Angeles amb boicots de part dels països del món. Els bons propòsits dels fundadors, certament, no s'han fet sempre realitat.

D'altra banda el capitalisme s'ha apoderat dels jocs olímpics. Més que la competició sana entre els atletes, a hores d'ara, els jocs olímpics són un immens muntatge comercial. Un muntatge que mou mils de milions de pessetes. Un muntatge que amenaça de substituir l'esport i deixar només la publicitat

i el negoci.

Però l'esport és, i seguirà essent per molt de temps, una forma de relació entre les persones. Part damunt tots els interessos comercials o polítics, hi ha l'esport com a forma civilitzada de competició i d'autosuperació. I en un món que cada dia ha d'anar aconseguint més espais d'oci, més moments de lleure per als ciutadans, l'esport hi ha de tenir un paper fonamental.

Quan les persones havien de treballar de sol a sol amb feines ben feixugues, quan el nivell cultural era ínfim, no hi havia lloc per a l'esport. A l'Europa del segle XXI, però, és un aspecte fonamental de la nostra cultura. Per això és una tasca fonamental de les institucions públiques fomentar les pràctiques esportives. En primer lloc creant i acondicionant instal·lacions, públiques i gratuïtes, per a practicar tota casta d'esports. Però també fomentant ja des de l'escola, l'educació esportiva, l'esport de base i no competitiu. I estímulant i ajudant els esportistes i els clubs.

No podem dir que a Santa Maria l'esport tengui un nivell molt alt. Poques instal·lacions i pocs esportistes. deixant a banda algunes excepcions i qualche iniciativa, hem de reconèixer que es podria fer molt més per fomentar l'atletisme, el handbol, el voleibol, la gimnàstica, el ciclisme, la natació, etc.

De tota manera els esforços fets a Santa Maria els darrers anys han estat notables. El bàsquet, el futbol, el ciclisme, etc., han fet un important progrés. I a les escoles la pràctica i l'educació esportiva hi juga un paper important, encara que no suficient. No es pot fer un balanç negatiu a l'hora de valorar la situació de l'esport al nostre poble. Voldríem més, és natural, però hem de reconèixer la labor que s'ha fet.

En el futur de cada cop serà més important crear unes bones condicions per a la pràctica de l'esport, per això hem de fer que l'ajuntament, i totes les institucions públiques, siguin conscients del paper educatiu, cultural i d'esplai d'aquesta activitat, i en conseqüència s'hi bolquin activament, amb convicció, perquè és una de les coses més serioses que poden fer.

EN POQUES PARAULES

ACCIDENT A LA CARRETERA

Fa unes tres setmanes davant la Boutique «Nova gent», va succeir un espectacular accident, quan per causes desconegudes un cotxe es va empotrar dins un autocar de turistes. La primera hipòtesi de la causa de la colisió fou una rompuda de direcció o una becada del conductor que li fes perdre el control, de l'automòbil entrant dins el carril contrari, on un primer autocar l'esquivà però no el segon que li anava al darrera. No sabem l'estat del conductor del cotxe, que fou traslladat en ambulància a Palma.

TRIBUNALS

Ja fa mes de dos anys que en Mirando -Miquel Segura- publica una resenya irònica i satírica sobre el CDS i el Sr. Macanàs (concretament el dia 31 d'agost de 1986 i que reproduïm al número 31 de Coanegra). Per la qual cosa en Juan J. Macanàs presenta denuncia per delictes d'injúries contra en Miquel Segura. Efectuat el judici es dictà sentència el passat 11 d'abril de 1988, el jutge condemnà a Miquel Segura pel delictes d'injúries a pagar una multa de 15.000 pts. pagar les costes processals i a indemnitzar a Juan J. Macanàs amb 1 pesseta, al mateix temps que donar notícia de la resolució del tribunal a «El Dia de Balears».

fusteria

Bartomeu Canyelles Rubí

**TREBALLS DE FUSTERIA
EN GENERAL**

Bernat de Sta. Eugènia, 86 - Tel. 62 00 80

PERRUQUERIA SASTRE

T'ofereix:

- * Cuidar la teva imatge per estar a la vanguardia de la moda.
- * Talls de cabells de tots els estils
- * Permanents, tints, tractaments capil.lars... tot en perruqueria.

Direcció:

- Gabriel Sastre (Trofeu pels seus mèrits 1987)
- * Miquel Sastre (Trofeu a la qualitat artística 1987)

SOBRETOT VOLEM OFERIR-LI PROFESSIONALITAT

Gràcies per la seva visita

C/. Bisbe Perelló, 4

«Shafeek» campió nacional de sementals àrabs 1987

CAVALLS MARTENSSON

Els cavalls Martensson passejen teles de Can Bujosa i la bandera de Santa Maria. El passats dies 1 i 2 d'octubre al Club Dehesa de Madrid és celebrà el campionat Nacional de Sementals Àrabs, on el preciós «Shafeek» quedà campió unic dins Espanya, guardó que l'any passat també aconseguí.

També destacà el poltre «Shakespeare», fill del primer que va quedar quint, un poc assustat, car era la seva primera gran sortida i a més a més en pista coberta. Els cavalls feren un viatge agotador, l Palma-Barcelona en vaixell, i fins a Madrid per carretera.

Com a curiositat cal dir que el «Boc» -lloc on cada quadra de cavalls te la seva exposició- estava ornat amb teles de llengos de Can Bujosa i amb la senyera carmesí de la Vila.

APRENEU **KARATE**

CLUB CA'N BRAHÓ

A l' Edifici Municipal
Dilluns i Divendres
de les 18 a les 19 h.
1.000 Ptes. mensuals

EXCURSIÓ

El passat dimecres dia 12 d'octubre -com cada any- La Parroquia organitza una excursió dels feels. Aquest cop partiren quatre autocars, i entre d'altres llocs, visitaren la Vila de Petra, ja que En Junipero Serra ha estat beatificat a Roma, els santamariers visitaren el museu i la casa natal del missioner francisca.

FEMS DE RAIGUER

Segons informa el Diario de Mallorca (14-10-88), es reuni la plebària de la Mancomunitat del Raiguer, a la qual pertany Santa Maria, per a tractar el problema de l'eliminació dels fems o residus solids. Ja està aprovat que la Planta d'eliminació de residus solids s'instal·larà a Son Reus a Palma, la Mancomunitat composta per representants dels ajuntaments de Santa Maria del Camí, Consell, Alaro, Binissalem, Lloseta, Campanet i Búger decidiren instal·lar una Planta de Transmissió de resius al Terme de Binissalem -si aquest ajuntament l'aprova-, també s'acordà que la infraestructura i manteniment seria sufragada per tots els ajuntaments. No s'acorda com se cobriren les despeses per la compra del solar on s'haurà d'instal·lar la planta.

ESTERILITZACIO DE MOIXES

El passat divendres dia 9 d'octubre es va realitzar una campanya, a través de la Societat Protectora d'Animals i un grup de veterinaris alemanys, d'esterilització de moixes i moixos, l'intervenció era gratuïta. La participació va ser mínima i insignificant. Cal dir que cada dia hi ha més moixos i ames a mes abandonats.

JOAN FORTEZA CAMPINS

Instal·lacions elèctriques
 xarxes de baixa tensió
 bombes submergides

Carrer Bartomeu Pasqual, 4 A - Tel. 62 09 39

Placa d'els Hostals, 22
 Tel. 62 09 38

SANTA MARIA DEL CAMÍ

DEMOGRAFIA

NAIXEMENTS

Esperança Rosselló Hernandez (19-6-88)
 Bartomeu Rosselló Crespi (20-6-88)
 Francisca Maria Canvelles Amer (22-6-88)
 Maria Roig Serra (5-7-88)
 Alicia Margalida Mercadal Tordillo (20-7-88)
 Carles Grau Juan (29-7-88)
 Miquel Angel Ramirez Canvelles (31-7-88)
 Maria Teresa Cabot Matas (7-8-88)
 Bartomeu Rubi Barceió (13-8-88)
 Jessica Rodriguez Rosa (25-8-88)
 Maria Lourdes Reolid Ramis (13-9-88)
 Andreu Herrera Melgarejo (16-9-88)
 Margalida Comas Frontera (19-9-88)
 Josep Cristofol Campins Trias (3-10-88)
 Bartomeu Mir Gamundi (4-10-88)

DEFUNCIONS

Francisco Roman Rewyes (16-4-88)
 Maria de Ves Mesas (19-6-88)
 Joana Garcia Palmer (2-7-88)
 Catalina Rosello Ordinas (11-8-88)
 Ascension Morata Gonzalez (13-8-88)
 Francisca Mercant Morev (19-8-88)
 Praxedis Doic Doic (2-10-88)
 Catalina Santandreu Maior (10-10-88)

MATRIMONIS

Antoni Canvelles Gil i Margalida Abrines Ramis (13-6-88)
 Fernando Cuadrado Gallardo i Marta Cor Garau (18-6-88)
 Miquel Canvelles Ramon i Margalida Elisabet Estarellas Torrens (6-8-88)
 Miquel Pasqual Palles Gari i Rosa Alvarez Bermejo (13-8-88)
 Rafael Juan Alomar i Francisca Garrido Martinez (19-8-88)
 Francesc Antoni Tordillo Serrano i Glòria Maior Hira (20-8-88)
 Pere Montaner Alonso i Maria Magdalena Quiroca Conrado (26-8-88)
 Benet Antoni Alonso Garcia i Maria Rosario Lopez Lopez (27-8-88)
 Ramon Lluís Cerdà i Margalida Canvelles Batle (3-9-88)
 Desareo Ginet Moreno i Maria Jeronia Parets Mas (3-9-88)
 Pasqual Mari Alomar i Maria Mas Coll (17-9-88)
 Francesc Xavier Acosta Bover i Maria Bustos Medina (3-10-88)
 Bartomeu Colom Rosello i Maria Margalida Mesquida i Bover (12-10-88)

Font: Registre Civil, 15 d'octubre i

CULTURA I ESPAI

Va ser un incident que es va produir el que ens ha fet treure el tema de l'Edifici Municipal a rotlo. Els membres de la banda de música s'han trobat amb impediments a l'hora de dur a terme els seus assajos a terme dins l'Edifici a l'hora que tenien prevista, ja que es trobaren que a la mateixa sala s'hi feien altres activitats: classes de gimnasia un dia, i de ball espanyol un altre. Per aquest motiu ara han d'esperar que acabin les classes per a poder assajar.

Les altres dues sales petites es troben ocupades, una pel grup Migjorn, i l'altra per l'Escola Municipal de Música. Degut a les activitats d'aquestes dues entitats, resulta pràcticament impossible compatibilitzar aquestes dues sales amb altres activitats, ja que entre altres coses hi tenen material a dins.

Membres de la Banda de Música han manifestat a la nostra revista el seu desacord amb el fet que dins l'edifici s'hi realitzin activitats directament lucratives (donar classes de qualsevol cosa, cobrant) sense que siguin organitzades per l'Ajuntament o associacions culturals, sino per particulars. Raó no les en falta, i això dona lloc a una polèmica que no es tan simple com pareix. Per què, on acaba la cultura i comença el negoci? a quines activitats convé que l'Ajuntament doni preferència a l'hora de facilitar-los un espai?

MOLTES ACTIVITATS...

Són moltes les activitats més o menys relacionades amb allò que solem entendre per cultura que es realitzen dins el nostre poble, a més de les que ja hem esmentat, i deixant de banda les esportives, que lògica-

ment no es poden practicar dins l'Edifici de la Plaça Nova. Existeixen dues agrupacions de música i ball folklòric mallorquí: hi ha molts de particulars que donen classes de matèries i arts diversos, des d'idiomes fins a pintura, dibuix, ceràmica....; també existeixen grups musicals com Coanegra, Zadis o The Nit, l'agrupació de teatre de S'Escoleta; o sense anar més enfora la nostra propia revista. Tot això sense comptar l'Associació de la Tercera Edat i les escoles de Santa Maria, que disposen de locals propis per a les seves activitats. Tots ells se cerquen la vida així com poden i duen a terme les seves activitats a locals particulars. Molts d'ells, fins i tot, han de pagar un lloguer per a disposar d'espai. I han mirat: no tenen dret a utilitzar l'Edifici Municipal com ho fan altres?

Són grups culturals o negocis particulars? On comença una cosa i acaba l'altra? La veritat és que hi ha de tot. La gent que dona classes a títol particular normalment ho fan per treure un benefici més gros o més petit, deixant de banda l'interès públic que pugui tenir la matèria impartida. Les distintes agrupacions culturals (música, ball, teatre...) solen cobrar, encara que no sempre, per les seves actuacions. Així i tot ben poques vegades els seus membres se n'embutxaquen un duro. Normalment els ingressos es destinen a material i despeses diverses que la mateixa activitat cultural genera. Com a molt arriba per qualche soparet, tot i que presumiblement no tan abundant com els que es paguen els membres de l'Ajuntament amb els doblers de tots.

...I POC ESPAI PÚBLIC

Per altre costat ens tro-

Aquí no hi espai per tothom

bam amb un Edifici que com a Casa de Cultura és ben poc útil. Només te dues habitacions per a activitats més o manco permanents, totes dues, per sort, ocupades i utilitzades. I una tercera sala pensada per a saló d'actes, però que es fa servir per a activitats diverses. Així, el dia que s'hagi de fer un acte públic de qualsevol casta que coincideixi amb assaig de la banda o classe de ball d'aquell que en diuen espanyol, ja tenim altra vegada armat el conflicte!

Així resulta, sense cap dubte, que l'Edifici no pot acollir, ni de molt les activitats culturals de Santa Maria, ni tan sols les que fa molts d'anys que funcionen sense finalitat lucrativa. Mentrestant l'edifici de la Plaça Nova ha estat escenari de diversos cursos promoguts per particulars que n'han tret benefici econòmic, i fins i tot d'actes de promoció de més d'un negoci. Hi ha gent santamarrera que s'ha sentit molestada, i fins i tot agreujada per aquest fet.

MANCA DE

PLANIFICACIÓ

Pero, al cap i a la fi el problema no es limita a una manca d'espai. El problema es que a Santa Maria no hi ha una política concreta de promoció i ajuda a la cultura, i per tant d'utilització de l'Edifici. L'Ajuntament es limita a repartir unes ajudes econòmiques a les entitats culturals o a donar-les unes facilitats determinades. Però no hi ha un programa, una planificació, unes prioritats, un debat sobre que convé més fomentar. I això és el que realment fa falta: un programa d'actuacions clar i amb la participació i col·laboració de tants de sectors com sigui possible. Un programa que establis, entre altres coses, uns criteris d'utilització de l'Edifici Municipal, així com dels altres immobles que l'Ajuntament té a disposició (Casa de la Vila, Cas Metge Rei, Escola Graduada), evitant d'aquesta manera greuges comparatius com els que ara per ara es produeixen. Molta gent té la impressió que se fan parts i quarts.

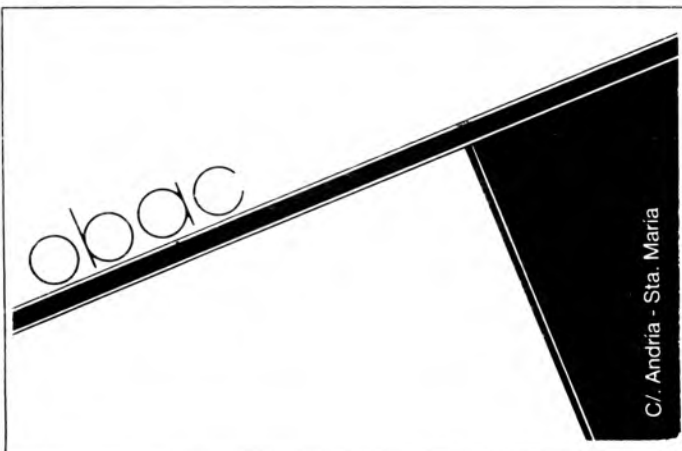
M.V.

PER UN FORADÍ

Podem estar contents? som un poble d'allò més nets, no d'allò més net, basta mirar les papereres i les seves rodalies.

Els darrers anys, la fira ha anat en augment, tenim una fira de pinyol vermell, emperò la de l'any que ve farà feredat.

Ja comencen a venir els «fireros» i si no ho creis, passau per la Plaça Nova.

N'Andreu Carrió té una cabra que val tant com una truja, deu esser per això que li sura dos porcellins, i això que són negres.

AYUNTAMIENTO DE SANTA MARIA DEL CAMI
OBRAS DE ALUMBRADO PUBLICO

PREVISTA LA CONTRATACION DE LAS OBRAS SIGUIENTES:

1.º: Aluminado público contador C/ José Antonio.....	1.729.306
2.º: Aluminado público contador Meladero.....	2.382.333
3.º: Aluminado público contador C/ Sta. Margarita.....	3.016.775
4.º: Aluminado público contador Plaza de la Villa.....	1.389.104
5.º: Aluminado público contador C/ San José.....	1.967.351
6.º: Aluminado público contador C/ Costa y Llobera.....	1.478.440
7.º: Aluminado público contador Sa Vileta.....	1.785.547

Se pone en conocimiento de las empresas que puedan estar interesadas en su adjudicación, que pueden recabar información sobre el proyecto técnico, pliego de condiciones económico-administrativas y demás extremas, en la Secretaría del Ayuntamiento (Plaza de la Villa, 1 teléfono 62.01.31), en horas de oficina, siendo que el plazo para presentar las proposiciones en el Registro General del Ayuntamiento finalizará el próximo día 24 del presente mes de octubre a las 13 horas, procediéndose a la apertura de pliegos el mismo día 24 a las 13'30 horas en la Alcaldía.

Santa Maria del Camí, a 10 de octubre de 1988.
 El alcalde en funciones

NORMALITZACIÓ? n'hi ha que no saben què vol dir això. El batle en funcions ens ha sorprès aquests dies amb uns anuncis als diaris mallorquins redactats íntegrament en castellà. Devia esser per no discriminar les empreses interessades de Badajoz, Ponferrada o Logronyo? Com tothom deu saber, els diaris mallorquins són molt llegits en aquestes ciutats, entre altres. O és una prova més de la confiança i l'amor que té el regidor de cultura cap al nostre idioma? No ho hem intentat aclarir, però llegint l'anunci encara ens ha sorprès més trobar que a Santa Maria hi ha un carrer que es veu que li han posat el nom de «José Antonio». On deu ser això? Hi hauran de posar unes plaques perquè ho sapiguem. Per cert, si no les tiraren, a qualche racó del magatzem municipal en trobaran dues que posen «José Antonio Primo de Rivera» amb uns escuts preciosos, que tal vegada les puguin servir. La llevaren fa un parell d'anys del carrer Llarg.

CASA DE LA VILA

Can Recolat: L'Ajuntament estima el recurs de reposició de l'oposició, però torna a concedir les llicències d'obra

Com informàvem en el número anterior els regidors del PSM, PSOE i CDS varen interposar un recurs contra dos acords de la Comissió de Govern que concedien llicència a un projecte de 61 vivendes a Can Recolat. Posteriorment el promotor de la urbanització ha presentat una sèrie de documents (designació d'arquitecte, d'aparellador, de constructor, de compromís de cedir gratuïtament a l'ajuntament els vials...), la secretaria de l'Ajuntament ha fet un informe jurídic, i s'ha rebut el permís del Servei de Carreteres. A més la Comissió de Govern el 9 de setembre va aprovar la llicència de parcel·lació de Can Recolat, legalment preceptiva i que no s'havia tengut en compte.

Amb aquests tràmits, en el parer de la Comissió de Govern, quedaven solucionades les irregularitats denunciades pel recurs de reposició. Així, a la mateixa sessió del 9 de setembre, s'acordava estimar el recurs i declarar nuls els acords presos el 2 d'agost, però en la mesura en què s'havien corregit els defectes de l'expedient, es tornava a concedir de bell nou la llicència d'obres a Can Recolat. L'argument era que les Normes Subsidiàries s'havien aprovat per la Comissió Provincial d'Urbanisme el 5 de juliol però encara no s'havien publicat al Bolletí Oficial de la Comunitat Autònoma.

D'aquesta manera l'Ajuntament donava llum verda a les obres de dotació de serveis i infraestructura, amb opertura d'un nou carrer entre la carretera de Bunyola i la carretera d'Inca.

A principis d'octubre s'han publicat les Normes Subsidiàries que donen a Can Recolat una qualificació urbana diferent. Però les obres, amb la nova llicència i havent pagat les taxes corresponents, ja estan en marxa.

CATALÀ A LES PROVES DE PERSONAL

L'escassa consideració que es té cap a la llengua pròpia i oficial de Mallorca ocasiona situacions d'autèntic ridícul, com el fet d'haver de demanar un informe als tècnics del Govern Balear sobre un tema que la legislació deixa ben clar. El 14 de juliol l'Ajuntament no va poder aprovar les bases de la convocatòria d'unes oposicions a un lloc d'auxiliar administratiu i d'auxiliar de la policia municipal. El problema va ser que ni el batlle ni en Vicenç Santandreu consideraven legal que hi hagués una prova (sobre tres proves de les que consta l'exercici) que hagués d'esser contestada en català.

Això va fer que el tema s'hagués de sotmetre a un informe dels tècnics de la Conselleria Adjunta a la Presidència. Aquest informe, realitzat el 29 d'agost, després de repassar la legislació que regula la matèria diu: «s'ha de considerar que la inclusió d'una prova escrita, en llengua catalana, per a la selecció

d'un auxiliar d'administració general a Santa Maria no pot estimar-se la Corporació, havent-se d'advertir no obstant, que s'ha de valorar i puntuar igualment el coneixement de la llengua castellana.

Pel que respecta a la plaça d'Auxiliar de Policia Local, i donada l'indole de les funcions que tenen atribuïdes aquesta classe de funcionaris, es considera més adequat orientar les proves cap a una acreditació del coneixement oral de la llengua catalana, més que per escrit».

No fa falta dir que l'informe confirma plenament la legalitat de les proves que permetin constatar un coneixement adequat de la nostra llengua, no tan sols la legalitat, sinó més bé l'obligació imperativa, d'acord amb la Llei 3/1986, de 29 d'abril, de Normalització Lingüística, i d'acord amb la llei 30/1984, de 2 d'agost, de mesures de reforma de la Funció Pública.

Així i tot, el darrer paràgraf, que aconsella que a la plaça de policia municipal les proves s'orientin a l'acreditació del coneixement oral de la llengua catalana, ens obliga a fer qualche reflexió: ¿és que els policies municipals no han de llegir i escriure? ¿és que els policies municipals no han de saber redactar un informe, complimentar una instància, etc.?

Confessam que aquesta darrera part ens ha deixat perplexos i astorats. ¿Vol dir això que hi pot haver policies municipals analfabets? ¿O almenys analfabets en la llengua pròpia i oficial de les Illes Balears?

Creim que els tècnics del Govern Balear, en aquest aspecte (que en tot cas no qüestiona la legalitat de les proves de català tant a una plaça com a l'altra) han patinat clarament.

En properes edicions de Coanegra informarem del cas que l'ajuntament de Santa Maria haurà fet d'aquest informe del Govern Balear. De tota manera creim que és ben clar que els funcionaris de les administracions públiques de les Illes Balears han de conèixer els dos idiomes oficials d'aquesta comunitat autònoma.

cafeteria - bar Comerç

local climatitzat
gelats - refrescs - tapes
un local ample i confortable per a tots

Plaça dels Hostals, 27 - 29 - Tèl. 62 00 29

Cas Metge Rei

HI TORNARA HAVER SUBHASTA

Tal com es va anunciar a l'anterior número de Coanegra, no estarem molt de temps a tornar veure una subhasta per a recaptar doblers per a la Residència. Els membres de la Comissió encarregada han mogut molts de fils aquestes setmanes per a que la segona subhasta sia aviat una realitat. Diversos experts en antiguetats han vingut al nostre poble per valorar els objectes de Cas Metge Rei. Tots ells han fet la seva feina de manera desinteressada. Es tracta de D. Gaspar Jaume, D. Josep Cabrer (que va dur a terme amb gran èxit la primera subhasta), l'apotecari de Consell, D. Antoni Torelló, i el joier afincat a Santa Maria D. Julià Serrano. Ells s'han encarregat d'examinar detalladament tota casta d'objectes i establir el seu valor mínim de compra.

Hi ha objectes molt diversos i de valors aptes per a totes les butxaques: des d'un penjadoret valorat en 100 pessetes, o un quadret d'un sant o un cendrer valorats cada un en 200 pessetes; fins a un canterano que tindrà un preu de sortida de 300.000 pessetes; passant per mobles i quadres de tot tamany i valor, coberts, peus de ribella, rellotges, adreços de cafè, una espasa, un gaiato, ventalls... en definitiva, tot allò que hi pot haver dins una casa com Cas Metge Rei. Només quedaran sense vendre alguns mobles i quadres que seran d'utilitat per seguir amoblant la casa.

El valor de sortida del conjunt d'objectes que sortiran a la venda (quasi 500) arriba prop dels quatre milions de pessetes. Si la gent s'anima a fer pujar els preus com succeí a la primera subhasta, es pot arribar a recaptar una xifra considerable per a començar a invertir projectes concrets.

El sistema de subhastar les peces no serà, però, exactament igual que la primera vegada. Com que hi ha objectes de poc valor, i no se poden treure en una subhasta quasi cinc-cents lots; es seguirà un procés diferent. Tots els objectes estaran a exposició pública dins Cas Metge Rei mateix, durant dues setmanes (quasi segur que del dia 11 fins al 27 de novembre). Durant tot aquest temps tothom podrà anar fent propostes per escrit, però no tancades; de tal manera que a cada moment es sabrà el preu ofert per cada objecte, i el darrer dia sera adjudicat cada un a qui hagi fet la màxima oferta per escrit durant les dues setmanes.

Es subhastaran els mobles i altres objectes de l'herència Calafat

Ara bé, es reservaran els quaranta o cinquanta lots de més valor per a subhasta pública, oral, en viu, dia 27, de la mateixa manera com es va fer amb les joies. L'espectacle i l'expectació, per tant, tornen estar assegurats, sobretot si el subhastador ho fa tan bé com ho va fer per abril. Si fa bon temps la subhasta serà a la Plaça de la Vila.

M.V.

SOBRE LA TOMBOLA

La Comissió per la Residència de Cas Metge Rei vol agrair públicament i de tot cor la col.laboració de totes les persones que fins hores d'ara amb la seva feina i la seva aportació estan fent possible la tómbola que es farà la pròxima Setmana Santa a benefici de la Residència.

També vol convidar a tothom que fins ara no s'ha decidit o no en sabia res, a participar en aquest projecte, aportant objectes que puguin esser venuts a la tómbola, o fent feines de labors de fil aquelles persones que hi estiguin disposades. Si és qüestió de cosir, brodar o labors de fil, si passau per Can Cases o per Punt i Moda, allà vos informaran. Si es tracta d'aportació d'objectes o qualsevol altra casta de col.laboració, dirigiu-vos a na Francisca Coll. Gràcies.

FORN - PASTISSERIA

BOVER

CA'N BLANCO

Carrer Llarg, 58
Tel. 62 00 52

Serveis
J.G. Oliver

**FONTANERIA - CALEFACCIÓ
PISCINES - ESTUFES**

C/. Bernat de Sta. Eugènia, 86
Tel. 62 12 64 - Particular 62 13 36

ENTREVISTA

EN JAUME DE SA SÍNIA

«Els santamariers s'estimen més collir ametles que anar a treballar als hotels, i és una llàstima»

«Jo, devers el Setembre del 83, quan treballava com a director d'una cadena de 34 hotels vaig fundar a Peguera una revista dedicada a la informació turística en quatre idiomes que es deia «DESA Paguera (Voramar)», i en posàvem una a cada habitació dels hotels».

Feia molta estona que no veia en Jaume, tanta que del seu rostre no en tenia una idea clara, però quan el vaig veure que ens donava la benvinguda des de l'entrada de la seva casa de «Ses Coves» em va sorprendre pel seu aspecte jovial. Mentre n'Antònia, la seva dona, acaba d'escurar, ens acomodam i li deman que parli de la seva activitat professional. «Sempre he estat polifacètic», ens diu, «però per resumir-ho en poques paraules, la meva especialitat consisteix en enten-

dre la gent que ve a Mallorca a deixar els duros i, com a professional destacat de l'hosteleria, vaig ocupar el càrrec de gerent del Foment de Turisme».

Als dotze anys en Jaume treballava de «botones» i als vint ja era director d'un hotel i sabia perfectament vuit idiomes. «Quan vaig començar de petit ho passava tan malament que la meva obsessió era saber més que els altres per poder superar-los».

Home d'iniciatives constants, ha tengut diversos negocis a l'estranger, com és ara una agència de viatges a Suïssa, essent el primer «tour-operator» mallorquí dins Europa, experiència que va abandonar, segons ens explica, per problemes dels mateixos hotelers. «Som un home de primeres iniciatives, fins i tot dins l'àmbit

santamariers, ja que vaig posar el primer celler, la primera piscina —es pot dir que els santamariers aprengueren a nedar a la piscina de «Sa Sínia»— vaig relançar l'equip de futbol —cada any, per cert, era el màxim golejadó— i, en el terreny de la meua especialitat esportiva, l'atletisme, he fet d'entrenador».

«Els boscos de Mallorca no són transitables, estan abandonats i sense aprofitar»

Li coment que un home amb la seva experiència en el sector turístic per força deu tenir les seves pròpies idees sobre el tema. «Actualment hi ha una situació d'excés d'oferta. Hi ha hagut uns anys massa bons que han fet augmentar l'oferta, apart del fet que els empresaris d'hosteleria tenim la mania de reinvertir en el mateix sector en lloc de comprar una casa al camp i quatre cavalls i disfrutar dels beneficis, amb la qual cosa els empresaris es compliquen l'existència i viuen molt pitjor que els seus empleats baldament tenguin més. Aquest excés d'oferta provocarà una depuració en els propers anys, consistent en què els empresaris individuals menys preparats desapareixeran

distribuidora

ARTINET

- Articles de neteja
- Productes per a piscines

Plaça Can Orell, 12 - Tel. 62 07 18

Sa Perxa

tota casta d' embotits,
formatges i patés

Tel. 62 11 17

absorbits per les cadenes. D'altra banda, el turisme a Espanya està pendent d'una renovació tecnològica que per força ha de ser decissiva. La gent es podrà comprar el billet d'avió a ca-seva mateix, per exemple».

En Jaume dirigeix actualment una cadena de catorze hotels i afirma que el secret del bon hotelier és que el client quedi content i torni a sol·licitar els serveis de l'establiment. «De totes maneres», ens comenta, «en certes dates no queda més remei que ofertar a la baixa».

Li deman si és positiu que el turisme que majoritàriament ens visita sigui d'espardenya, d'aquell que no té ni un duro per gastar-se en un refresc. Entre glop i glop de cafè en Jaume explica que els turistes bons que ens visitaven abans ja tenen el seu propi xalet a Mallorca, que l'oferta mallorquina no és pròpiament turística sino vacacional i que actualment els pobres fan més turisme que els rics. Segons ell la mateixa ciutat de Palma podria ser d'un gran atractiu turístic però els polítics no han fet cap esforç en aquest sentit, tot i que alguns municipis, com Calvià, intenten reconduir les coses cap a un turisme millor.

teressant. Es podria treballar amb grups de l'INSERSO, fer una bona carretera d'accés o fer realitat un trenet del mateix estil del que circula al Port d'Alcúdia. Si es creassin les condicions apropiades, entre les quals hi seria la d'evitar l'excessiu trànsit de la carretera d'Inca, Sta. Maria podria tenir un bon futur turístic. Jo hi crec».

En canvi no creu que el boom urbanístic sigui una desgràcia i més aviat es queixa de que els boscos de Mallorca no siguin transitables. «Estan abandonats i sense aprofitar», diu. «Un poble amb fam cerca sortides i no es pot culpar a ningú per espenyar una cosa per fer-hi una casa si la necessita. Sempre n'hi ha un que fa les coses i després en ve un altre només per criticar i dir que estan mal fetes, això passa sempre i és el mal més gran».

«Gràcies a la «balearització» vivim millor i per això ha valgut la pena»

Li planteig que en pensa de l'anomenada «balearització», terme que s'aplica a les zones turístiques més degradades del món i contesta: «fa uns anys uns ases espanyaren les platges edificant indiscriminadament. Aleshores allò s'admetia, avui ja no. Però gràcies a la «balearització» vivim millor, i per això ha valgut la pena».

Prenc la decissió de canviar de terç i m'interesso pel seu vessant esportiu. «Quan hi havia corregudes els participants demanaven si hi havia el santamari, que era jo, perquè sabien que si jo hi era per força els guanyaria».

Als quinze anys es presentà a la disputa del primer Campionat de Balears. «Anava tan despistat que me'n vaig anar al punt d'arribada en lloc de presentar-me a la sortida, i vaig haver de córrer per poder sortir. Era la carrera dels 200 m., que jo ni sabia de que anava, i com que em posaren al carrer més exterior em vaig pensar que em donaven avantatge. Vaig arribar tan destacat que em vaig pensar que hi havia hagut una equivocació i vaig returar-me un poc abans d'arribar, però encara vaig fer primer i em varen dir que havia batut el rècord. Al

«Crec en el futur turístic de Santa Maria»

Afirma que Santa Maria podria tenir un gran futur com a municipi turístic. «N'he parlat amb el batle més d'una vegada. Tenim al poble unes reserves molt interessants. La vall de Coanegra, l'avenc de Son Pou i, en general, tot el nostre terme, són susceptibles d'una bona explotació turística. Fa uns anys el projecte residencial del Club Europa a Son Oliver era molt in-

APUNTS AMB PUNTA UN MÓN FELIÇ

Quan hàgim arribat al límit d'aprofitament de les reserves naturals de l'illa alguns nauran obtingut un guany econòmic tan important que la seva felicitat serà completa. Però Mallorca ja no ens agradarà als mallorquins. Aleshores els privilegiats cercaran nous horitzons verjos al Carib, Nova Zelanda o Bali, com si no haguessin passat res, mentre els altres s'hauran de quedar a casa i veure-ho per televisió.

Aquesta història ja s'ha començat a escriure. Segur que val la pena?

J.S.M.

C/. Bernat Santa Eugènia, 104
Carretera Palma Inca
07320 - SANTA MARIA DEL CAMI
Tel. 62 01 44 - MALLORCA

OFERTES

Magre de porc	460 pts. Kg
Xuia	250 pts. Kg
Costelles.....	250 pts. Kg
Fetge de porc.....	100 pts Kg
Cuixa de mè	800 pts. Kg
Estofat.....	650 pts. Kg

cap d'una estona es celebrava la final dels cent metres i sortíem d'acotats, cosa que era nova per a mi i vaig llogar i caure de grapes a l'hora de sortir, però així i tot els vaig haver superat a tots en un no-res».

«Amb el meu entrenador, l'entrenador Guillem Martorell, férem un tàndem invencible. Durant dos anys vaig ésser el millor esportista de Balears. De juvenil vaig ésser r cord de Balears dels 100 m., 200 m., 400 m., 800 m., 1.500 m., i salt de llargada. Vaig participar a moltes finals del Campionat d'Espanya essent sempre dels primers i si no obtenia encara millors resultats era per les dures condicions en què havia de viatjar a la península».

«Som especialista en fer dels somnis una realitat»

«El doping   inevitable a l'alta competició»

Encara participa, als seus 44 anys, en competicions oficials, i tot just fa tres setmanes que l'operaren d'una lesió. «Darrerament he quedat entre els tres millors de Balears en llançament de disc i enguany, fins i tot lesionat, he fet una marca de dotze segons en els cent metres que esper superar aviat rebaixant-la tres o quatre dècimes».

D'en Ben Jhonson opina que ha estat una victima expiat ria. «Tots es droguen, a l'alta competició. Si un ha de guanyar milions amb les carreres no li queda més remei que prendre coses. Jo mateix com a entrenador li ho hauria d'aconsellar a un atleta dels meus que pogués destacar a l'alta competició. Si un ofereix un lloc de treball a un jove aturat amb la condició de que es fumi trenta cigarretes diàries, la majoria hi consentirien; doncs ens trobam en el mateix cas si un atleta s'hi ha de guanyar les sopes. D'altra banda, estic en contra del «doping» que es fa poc abans d'una carrera per guanyar-la, però si un sen-

yor sis mesos abans de la competició pren coses per posar muscles, no hi tenc res en contra. Al cap i a la fi, qu  és droga i qu  no ho és?».

A l'esport i a la seva activitat professional hi afegeix d'altres activitats que omplen els seus temps de lleure, com la caça, la construcció utilitzant la pedra imaginativament... l'atreu tot allò que impliqui creativitat. «Som especialista en fer dels somnis una realitat», afirma.

Quan ja estam a punt de cloure l'entrevista en Jaume aborda una darrera reflexió relativa al nostre poble. «Professionalment he estat un gran desconegut a Santa Maria, i és una llàstima perquè els llocs bons en hosteleria avui estan ocupats per gent de fora. Tots els qui començaren a treballar a hotels ara ocupen llocs importants i en canvi Sta. Maria sempre ha viscut d'esquena a aquesta realitat: s'estimen m s anar a collir ametles».

«Em preocupa el caràcter de la gent santamariera, sobretot de certa edat, perquè és un poble a on si un fa alguna cosa en lloc d'ajudar-lo el criti-

quen. No ho dic per mi, perquè vaig ésser una excepció en aquest sentit. Basta recordar l'an cdota de dos nins que es barallaven a l'hora de disputar una carrera de 100 m. perquè un d'ells volia ésser en Jaume de Sa S nia. Vull dir que en el seu moment jo era un ídol al poble. Però en general els qui tenen iniciativa es cremen, aquí. Per exemple, un any el nostre equip va obtenir 24 Campionats de Balears d'atletisme en diferents categories i moltes vegades no trobàvem la suficient col.laboració dels pares per acompanyar amb cotxes els atletes a les competicions de manera que la meua dona havia de fer dos viatges.»

Pujant al terrat abans d'acomiadarnos se'm queixa de què a la nostra revista siguem crítics amb els qui fan coses. Contemplant el bell paisatge que abasta tota la comarca del Raiguer pens que l'espl ndida vista que ara se'ns ofereix davant els ulls podrà bastant si els qui fan coses com l'autopista se'n surten amb la seva.

Intercanviem impressions sobre les distintes alternatives per evitar la saturació a la carretera d'Inca i quan ja ens acomiadam en Jaume sentencia: «El més important   prendre decisions i avui sembla que la gent tengu  por de prendre'n. Alguna vegada ve un director i em planteja un problema: que per a ell   enorme i en canvi jo el puc resoldre amb un moment. L'important   prendre la decisió, i si és equivocada aprendre amb l'experiència.».

J.S.M.

Plaça Hostals 37 • Tel: 621122
Santa Maria del Cami

MANUAL D'URBANITAT (I)

EN ANAR AL CAMP

Si anau d'excursió o de passejada, i arribau a un lloc agradós, a on vos fa ganes quedar-hi, hi podeu estar tranquils. Però en anar-vos-ne l'heu de deixar talment com estava abans d'arribar vosaltres. No facem de Mallorca un femer de plàstics, papers i vidres.

No faceu foc. Quaci mai fa falta. Els embotits, conserfes, etc. que solem dur d'excursió no han de menester encalentic. En vanvi si feim foc posam en perill d'incendi tot el bosc. En cas de necessitat preniu totes les mesures que pogueu per no calar foc a la vegetació. Els pins, el càrritx, els arbuts secs, prenen com a tea, i una vegada han pres són molt mals d'apagar.

Respectau els arbres. També són essers vius. No els pegueu destrallades, ni els faceu inscripcions amb el trin-xet.

En anar a la muntanya també és molt agradable escoltar el silenci, o el cant dels ocells, el renou de les branques dels pins, o les ones de la mar. No dugueu cassettes i ràdios a tot volum. A ca vostra ja els hi posareu, i no pertorbareu la pau de la natura.

Caminar per qualsevol caminó del pla o de la muntanya s'ho paga de bon de veres. No vos fiquen amb el cotxe fins

allà on voleu anar. Deixau-lo un tros lluny, i caminau un poc.

Intentau saber i aprendre coses dels llocs, els noms de les plantes i els ocells... hi ha moltes coses noves que el contacte amb la natura ens pot oferir. Segur que com més coses sapiguem més estimarem la nostra terra.

No espanyeu les coses. A la muntanya, i al pla, tot té un propietari. Les barreres estan tancades per guardar el bestiar, els marges agaunten la terra, les casestes són per guardar-hi les eines. Si feis naugraig, si rompeu, si embrutau, el propietari acabarà per no deixar passar per aquest lloc. Tots hi perdrem.

Respectau la gent. La gent del camp vos pot ensenyar moltes coses. Saben més ells que tots el llibres plegats. Coneixem els ocells pel seu cant, saben si plourà per la forma dels niguls, i saben millor que ningú els camins i les dreceres. Si heu de passar per dins ca seva demanau-los permís. I si teniu ocasió de conversar, escoltau, no perdreu el temps.

Respectau els essers vius. No mateu. Tots els animals hi són per alguna cosa, deixau-los viure. Sereu més feliços.

CONSPORT

AUXILIAR CONSTRUCCIÓ

PISCINES - TENNIS - XALETES - SAUNES - COMPLEMENTS

Mateu Juan Matas

DIRECTOR

Barceló i Combis, 10 Telèfon 46 52 11
PALMA DE MALLORCA

PERRUQUERIA D'HOMES

CA'N MOREI

Paborde Jaume, 13

MAGATZEM DE MATERIAL
DE CONSTRUCCIÓ

JOAQUIN ESTESO

CARRER DE L'ESGLÉSIA

CERVESA D'IMPORTACIÓ

Kronenbourg®

DISTRIBUIDOR DIMASA Tel. 29 00 66

Un viatge a Ca Na George Sand (IV)

ARRIBADA A NOHANT

13 d'agost.- Hem dormit al càmping «Solange Sand», renéte de l'escriptora, no gaire lluny de la casa pairal. Des de Cluny, d'on vam partir ahir al matí, vam haver de fer 370 kms. L'etapa, la darrera abans d'arribar a Nohant, va començar amb un petit accident de circulació, afortunadament sense gaires conseqüències.

Na Catalina conduïa el cotxo, mentre jo fullejava la paperassa i treia números. Havíem pres una carretera comarcal, dreta, i el temps de fer un etxem, plam! el motorista que anava davant nosaltres va anar a parar dins la cuneta. Vam aturar el cotxo, mentre un altre, que ens seguia, ho feia cent passes més endavant. Em vaig precipitar cap a l'accidentat, prop del qual hi havia un basiot vermell:

-Si ha perdut tanta de sang, no el toqui! -cridava a les totes el conductor de l'altre vehicle, que s'acostava corrent.

El **titi** (malnom que donen a les províncies als ciutadans de París) anava ben errat d'osques. El pagès, d'una trentena d'anys, pareixia més sà que un gra d'all i, això sí, amb dificultats, s'aixecava a poc a poc. En una paraula, que tenia unes galtes tan inflades -a causa de la salut- que li sortien per l'orifici del casc. Se'l va treure justament quan el **titi** li cridava, tot alarmant, que es tornàs a jeure:

-Punyetes -es va exclamar- em sembla que la roda de davant ha rebotat! -apuntant cap al motoret que hi havia prop d'un arbre.

-Una ambulància, i sobretot que no es mogui! -repetia el parisenc, en plena excitació.

-Es pot sebre si era **beaujolais**? -vaig demanar al ber-

gant, mentre es treia una motxilla plena de botelles de vi.

-I del més bonet! -va ser la seva resposta, amb cara de pena, com si no l'interessàs gens l'estat del seu motoret.- Però em sembla que de la mitja dotzena de botelles només n'ha esclatat una -va acabar, ja més reconfortat.

En comprendre la cosa de què anava, el **titi** s'endugué les mans al cap i se'n tornà cap al cotxo, proferint unes paraules incomprensibles. Aviat s'aturaven uns coneguts del pagès i el carregaven dalt d'un jeep, amb el seu vehicle. Només s'havia fet quatre esgarrinxades i la rebentada li havia costat una botella de vi.

Vam continuar el camí cap a Paray-le-Monial. Una placa, a la casa on hi va viure, recorda que el 1690 hi moria Santa Margarida Maria Alacoque. I que, després d'una aparició de Jesucrist, havia consagrat la seva vida a difondre el culte al Sagrat Cor. El Papa actual, gran viatger, com se sap, hi va venir en peregrinació fa uns anys: encara en queden cartells penjats.

L'església, que visitam abans de dinar, és prop d'un riu, el Bourbince. El guia tenia tota la raó: permet, en efecte, de ferse una idea d'allò que havia estat Cluny. Aquí el turisme es tenyeix d'una altra tonalitat religiosa. Davant l'església, a la vora del monument als morts de 1914-1918 i de 1939-1945, un servici permanent acull els peregrins, que solen arribar en autocar.

En haver dinat, agaf el volant. Na Catalina aprofita per fer una becada. El paisatge esdevé les antípodes del que podia admirar dona Aurora per devers Establiments. A tot estirar, la Valldemossa primaveral li podia recordar vagament el que ara travessam. La carretera, que torna a ser dreta, avança enmig d'uns arbres altíssims, que no sé identificar. Per mi, que la vegetació, exhuberant, vol dir que som més a prop de l'Atlàntic que del Mediterrani.

A estones els boscos deixen lloc a sembrats o a tanques. Hi sol haver una bona dotzena de vaques, blanques, enormes, darrera les barreres. És la cèlebre raça charolaise, molt apreciada gastronòmicament per l'alta qualitat de la seva carn. Dalt d'una pujada, foradam una roda. El temps de canviar-la i de seguir endavant, cap a La Châtre. Hi arribam devers les sis del vespre.

Justa la fusta, a la mateixa cantonada on hi ha la indicació de Nohant, hi ha un garatge. Escrit en lletres grosses, hi figura el nom del propietari: el senyor Bonnin. Una mica abans, era una carnisseria que anunciava el mateix llinatge. Davall la roda i el senyor Bonnin ens assegura que la

**BAR
SANTA
MARIA**

**CARRER
LLARG**

**SERVEI DE
BARBACOA**

**VARIATS
CONILL TORRAT
HAMBURGUESES**

passatemps
articles per a esports

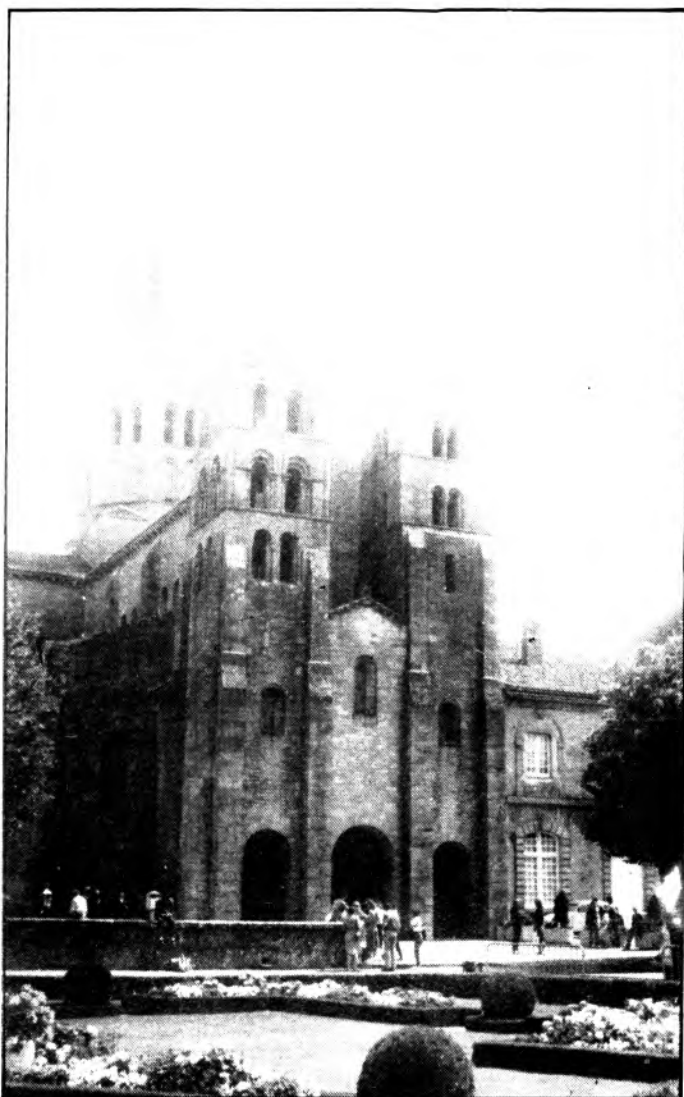
futbol, bàsquet,
tenis, pesca...

Marqués de Fuensanta, 35
07320 SANTA MARIA (Mallorca)

CAIXA DE PENSIONS

"laCaixa"

La basílica de Paray-le-Monial

podem recollir demà a primera hora:

-Per cert, el seu llinatge és corrent, per aquí? -que li deman.

-Ah, Bonèn (amb una e oberta, com la de terra) és molt corrent, sí senyor.

-I no té res a veure amb Espanya?

-I jo diria que no. Per aquí sempre n'hi ha hagut i aquest país cau una mica lluny, que no és així?

L'home ens precisa, en fi, que el càmping «Solange Sand» és a la sortida del poble, a alguns quilòmetres. Aprofitam que som a La Châtre, on en Leopardo li va costar la vida al coronel Dupin, per comprar una mica de menjar. A causa dels horaris, demà haurem de triar entre visitar el museu o la casa pairal. Les hores de visita (de 9 a 12 i de 14 a 18) ens fan anar una mica de capoll. El sopar el farem després d'haver muntat la tenda.

El «Solange Sand», si no ho he dit, té un riuet que el veureja. A més de cotxos francesos, que són els més freqüents, n'hi ha d'alemanys, d'anglesos i d'holandesos. Fins ara es poden comptar amb els dits d'una mà les plaques espanyoles que hem pogut veure. Solien dur una B o una M. La darrera lletra és justament la d'un cotxo aparcant no gaire lluny de les dutxes. Ens hi dirigim, després de comprar a recepció unes fitxes per a l'aigua calenta. Si no n'hi posen, del calentador de gas sols en raja aigua freda.

Prop del cotxo madrileny hi ha un matrimoni jove, amb dos infants. Un d'ells brama que no va de dutxa. Sa mare el renya, davant la impassibilitat de son pare. Una mica per veure què passa, li dic al menut:

-Sabes que a los niños que no se lavan les echan al río?

-Jo, masho, vaya corte que te ha dao el tío ese! - s'exclama sa mare, mentre l'al.lot desapareix amb son pare dins l'edifici-. La madrilenya té xerrera i ens conta que el seu home és anglès. Vénen de veure la família d'ell i ara ja tornen cap a la capital. Han vingut a parar al càmping «Solange Sand» per pura xamba i, segons ens diu, no fan comptes d'aturar-se ni a la casa pairal ni al museu.

-Es que hasta los Madriles todavía falta mucha tela -ens confia a tall d'explicació.

Una estoneta més tard compareixen els dos dutxats. Abans d'anar a sopar prop de la tenda resulta reconfortant, l'aigua calenta de la fitxeta. Així i tot convé no badar, perquè en disparar-se la freda vos entren ganes de posar-vos a córrer.

Antoni Lluc Ferrer

**VIVERS
SANTA
MARIA**
SAT 7117

Joan i Maria

PERRUQUERS

Antoni Gelabert, 18 - Tel. 62 06 81
Descompte Carnet Jove

PERSONES DEL POBLE

GABRIEL JOAN «FELIU»

LA PASSIÓ PER LES ARTS, FESTES, PEL POBLE»

L'Associació de la Premsa Forana de Mallorca i el Consell Insular de Mallorca realitzen cada any un sopar-homenatge a aquelles persones proposades per les revistes associades que han destacat per la seva dedicació en activitats per bé del poble o que destaquen pel seu tarannà i bonhomia popular. Aquest sopar és un senzill i humà homenatge a aquestes «persones del poble» que tan s'ho mereixen. Aquest cop hem escollit a Gabriel Joan «Feliu», una persona per tots coneguda, disposada sempre a donar una mà quan hi ha festes, quan hi ha qualsevol activitat lúdica o festiva, cultural, etc. Tots sempre hem vist a Gabriel Joan per mig fent feina, pels Reis, per la Fira, al Cor, a l'Escola de Música, a les festes de la Parròquia, a l'Homenatge a la Vellesa, etc. En Biel un home actiu, un home fora son, que ha donat moltes hores de la seva vida per l'espai i oci de l'altre gent d'aquesta vila.

Una passió per les arts

En Gabriel neix el 25 de setembre de 1928 a Santa Maria del Camí, aviat mor el seu pare, i als 5 anys —la seva mare i una tia fadrina eren molt de l'església— ja feia d'escolà i aviat formà part del Cor de nins del convent, del qual als seus 14 anys ja tocava —com podia i amb més intuïció que sabers— l'harmònim. Anà poc a escola i aconseguí el que llavors anomenaven «Certificado de Alfabetización», però el que el marcà de bon de veres fou assistir a l'escola de Joan Joan «Cabitra», del qual begué una profunda passió per les arts —pintura, escultura, música, teatre—, que sempre ha viscut i experimentat. Era un jove net d'uns 15 anys i ja era soci de les Joventuts Musicals de Palma, fa fer teatre amb el grup del convent, i assistí a classes de pintura, música, escultura a Palma, on coneix molta de gent.

Un «impasse» de 10 anys

Devers l'any 1950, en Biel en té 22, i fins l'any 1962, es dedica a fer feina i a viure, amb una colla d'amics artistes fan gresca, van a tot concert de música, teatre, cinema... tot, també divertir-se. Però retorna a la Vila, festeja, es casa i com ell diu asseu el cap, aquesta serà una nova època de fer molta de feina pel poble, surten iniciatives, l'ajuntament «ye-ye».

Iniciatives d'animar el poble

Els anys 63-64, l'època pop, neixen els Beatles. I a Santa Maria iluny de l'enrenou modern, un grup de perso-

nes joves —entre elles en Biel— muntaren activitats, entre aquestes la Cavalcada dels Reis de 1964 —muntada en serio— que la mogué amb en Pere Roca, Pep Martorell i Benet Mas. Al mateix any i a més dels anteriors, amb Joan Garcia i Margalida Capó, organitzen una Gran Exposició d'Artesania i Comercial del Poble, que es repetí al 1965. Durant aquests anys s'inicien les festes infantils —cucanyes, pomes, la ceba, carreres de sacs, de globus, etc.— i la Carrossa de Santa Maria del Camí, tot dins les recuperades festes de Santa Maria del Camí —Setembre—. També entrarà al Patronat d'Homenatges a la Vellesa on durà un paper actiu.

Uns anys abans entrarà a formar part del Cor que creà Francesc Bonnin, per Biel un gran i seriós músic, concretament l'any 1962, des d'aquella data i ara ja en fa 28 sempre ha format part del Cor Parroquial.

Serà devers l'any 1966 i fins el 1973 que serà regidor de Cultura de l'Ajuntament, també són regidors Pep Martorell; Benet Mas, Pere Roca, el que la gent anomenà l'Ajuntament «Ye-Ye», per la joventut dels seus membres, per les idees i ganes de fer coses que tenien. Entre les coses que es muntaren són les fires, amb exposicions de dibuixos i de plantes i flors, la privatització de les festes patronals que al mateix temps agafaren molta anomenada a Mallorca, són els anys de les grans revetles.

Actualment en Biel està vinculat al Cor, a la Carrossa i Festes de Setembre, a l'Homenatge a la Vellesa, a l'Escola de Música, totes aquestes coses les fan desinteressadament i perdent o guanyant part del seu temps, per ell fer això és disfrutar, és sentir-se bé, i també cansar-se, tenir sovint maldecaps i preocupacions.

Un Pintor-Decorador al carrer

Professionalment en Biel es considera decorador i escultor-tallista, que era la feina que feia al principi amb fusta, fent la part artística de mobles, etc. Però aquesta feina entrà en crisi i es dedicà a la pintura d'interiors, a fer rètols de comerços i de publicitat, a restaurar mobles antics, etc. I també pintar amb pinzell, a l'oli, si bé no li queda massa temps i sols pinta un promedi d'un quadre anual, així i tot té un personalíssim estil i preferències de colors, ha guanyat el premi local i el primer premi de Certamen Vila de Santa Maria del Camí de Pintura.

Però en Biel fa ara mateix molta de feina al carrer o feina no de profit econòmic: com es ara cantar i tocar l'harmònim al Cor Parroquial, assisteix a tots els funerals i noces, pensa que o ha d'anar a tots o a cap, i a vegades està cansat, ha deixat —com altres membres del Cor— coses seves per ser-ni a l'Església.

D'altra banda forma part del grup de Teatre S'Escoleta,

Als quinze anys ja li agradava el piano

que diu que malgrat figuri al programa com a Director no és veritat, el grup funciona entre decisions de tots, si bé ell s'encarrega més de la part de decoració.

També de forma desinteressada tot d'una afegí empena i ànims per crear la Banda de Música, i col.labora amb el director en l'ensenyança musical als alumnes de l'Escola Municipal de Música.

Ja s'ha dit que fa la carrossa de la festa de Santa Maria del Camí, que li duu hores i que li paguen el material que empra, també col.labora en les festes en el que pot, mal·dament sia arraconar cadires o penjar paperí.

D'altra banda forma part del Patronat d'Homenatges a la Vellesa, encarregant-se de la part d'organització de la festa.

Cal citar que a altres actes que col.labora com exposicions per la fira, festes, a la cavalcada dels Reis, és com a professional amb uns honoraris, però sempre hi dedica més hores, li agrada, així l'estrella i el castell de la cavalcada dels Reis està fet a hores perdudes, a hores de dedicació.

En Gabriel Joan, una dedicació a l'art: pinta i toca el piano, però com a afeccionat, coneix els seus límits, ho fa amb passió. D'altra banda li agrada truiar, fer feina perquè les coses vagin bé, no és amic de figurar, de fet és així... podem dir que Biel no voldria presidir, ni entregar trofeus, ni figurar en públic, si però, a rera el cadafal, rera les grades, animant i treballant perquè les coses surtin un màxim de bé, sens dubte una personat del poble...

Bernat Calafat

CERÀMICA
CAN BERNAT

C/ BARTOMEU PASQUAL S/N
SANTA MARIA DEL CAMÍ

TELÉFON 62 01 78

NO TAN SOLS DE REPORTATGES VIUEN ELS FOTÓGRAFS

A FOTO **Miquel**

El tradicional Estudi Fotogràfic de Santa Maria, trobaràs la més variada oferta de materials i serveis fotogràfics. Vine a veure'ns i ho comprovaràs.

FOTOGRAFIA

Revelat i còpies en color en 24 hs.
Ampliacions color tamanyes especials.
Còpies color de diapositives a paper.
Contactes color i B/N.
Revelat de diapositives en 24 hs.
Viratges.
Laboratori B/N.
Participacions fotografies per noces, baptismes, comunions, etc.

MATERIAL FOTOGRÀFIC

Pel·lícules color i B/N tots els formats.
Càmeres compactes 35 mm. (amb flash i motor).
Flashos.
Bosses de fotografia i video.
Trípodes i accessoris 35 mm.
Papers fotogràfics i productes químics per lab. B/N.

ÀLBUMS

Per fotos amb fulles autoadhesives, plàstiques o de cartolina.
Per a arxivar negatius i diapositives.

VASES PORTAFOTOS

De metall (daurat, plata, or negre) metracrilat, fusta, cristall mat amb pinses, etc.

MUNTATGE DE VASES

Vases estil.
Vases motllura de fusta (24 models)
Vases alumini (24 colors en superfícies metal·litzades, mat i lacrades).
Paspartú de vellut.
Emmarcat de tota casta de fotos, làmines, diplomes, etc.
Muntatge d' ampliacions sobre tauler.
Acabat Proter, indicat especialment per a protegir fotografies, mapes, plànols, gràfics, diplomes, etc.

VÍDEO

Còpies de cine Super 8 a vídeo (VHS o BETA).
Duplicats (vídeo a vídeo).
Sonorització vídeo.
Titlacions vídeo.

FOTO PROFESSIONAL

Reportatges 1º Comunió, noces i baptismes
Anniversaris.
Retrats d' estudi.
Estudi en exteriors (nou servici).
Carnets revelat instantani.
Reproducció de fotos antigues.
Recordatoris fotogràfics.
Encàrrecs especials lliurats en 6 o 24 hs.
Reportatges de Vídeo.

T'ESPERAM

GUILLEM I MARGALIDA

Plaça Hostals, 57 (Estudis Miquel Salom)
07320 SANTA MARIA DEL CAMÍ - Tel. 62 01 39.

UNA REALITAT MOLESTA

Aquest article és una reflexió sobre el món de la presó, de la delinqüència i la dogradicció realitzat per Maria Victòria Mercader (esmalista resident a Santa Maria), que impartí un taller d'esmalts a la Secció de Menors de la Presó Provincial de Palma.

Les mostres d'interès i preguntes formulades per distintes persones sobre un medi tancat i desconegut, com és la presó, m'han animat a comunicar als demés algunes de les opinions extremes de la meua curta experiència de treball a aquest lloc: un món tan aliè a mi fa tant sols uns mesos.

Analitzant aquest interès global per l'ambient penitenciar, he observat, en general, distintes postures. La primera, la d'un grup de persones que els interessa el perfil humà i circumstàncies dels qui viuen privats de llibertat. La segona, un grup que gaudeix de major tranquil·litat, pensen que l'empresonament evita problemes al carrer i que la justícia pateix de poca mà dura. I per últim, aquells que senzillament senten curiositat per un tema, sobre el qual hi ha molt poca informació concreta, malgrat que últimament es debateixi més.

Imagin que no estan resumides totes les postures possibles davant el tema, però sí han estat les més freqüents. Me situo al primer grup.

No pretenc fer una apologia de la delinqüència, però una vegada vista la problemàtica des de dintre, els meus esquemes preconcebuts cauen davant el pes de la realitat del contacte humà amb els problemes i circumstàncies individuals patides per cada una de les persones que, per incomplir la Llei, no poden viure en llibertat.

Tots sabem que respectar la Llei és una norma de convivència social elemental. S'ha d'intentar preservar la vida i llibertat dels ciutadans que tantes vegades es veuen atropellats, violentats i maltractats en el que és el més elemental, en la seva pròpia dignitat personal, la seva integritat física i el seu patrimoni.

Alguns creim que les persones, a més de castigar —cosa que ja fan— haurien de ser rehabilitadores. Institucions que no sols haurien d'apartar a l'individu de la societat per espai d'un temps, sino que retornar-lo a la societat en condicions reals de convivència. Això és molt utòpic, però crec que s'ha d'intentar aconseguir al màxim.

Consider que aquesta idea amb els medis disponibles actuals és molt difícil, ja que els pressupostos són insuficients, els reclusos viuen acaramullats, les col·laboracions des de l'exterior són escasses, etc. Malgrat tot existeixen projectes de millora a curt i llarg termini. Però l'aparell de

l'Estat i la burocràcia són lentíssims, i se troben amb problemes que porten un oblit i abandonament gairebé de segles, al qual han estat sotmesos les presons.

La meua feina a la presó consisteix en impartir classes d'esmalt a la Secció de Menors de la Presó Provincial de Palma. Aquesta Presó i aquesta Secció, en concret, no són llocs d'ambient excessivament agressiu, ni conflictiu a l'actualitat, comparat amb altres centres penitenciaris. Pentura perquè és un Centre on es tracta d'ocupar als interns en activitats socioculturals i manuals. Així mateix, s'ha de tenir en compte que les Illes, amb la seva naturalesa oberta al mar, sense grans ciutats, ni grans aglomeracions urbanes, ni enormes suburbis, produeixen una menor càrrega d'agressivitat i violència.

Les hores de treball formatiu i ocupacional no són tantes com seria desitjable, però hi ha bona voluntat i preocupació de la direcció del centre per millorar la situació.

El producte del treball realitzat als distintes tallers que es realitzen a la presó de Palma, s'obté de la venda efectuada entre els mateixos reclusos de les distintes seccions dintre la pròpia presó. També hi ha una vitrina al vestibul —on s'exposen els objectes realitzats— per una possible venda a visitants o familiars, també hi ha una tenda que comercialitza part de la producció.

L'import de les vendes es reinverteix en la compra de materials, eines, etc. i especialment en donar un petit incentiu econòmic a cada al·lot que treballa al taller, que serveix per despeses personals (tabac, segells, refrescos, etc.)

Per totes aquestes raons l'índex de conflictivitat és baix i al mateix temps és alt el de participació a les activitats que se proposen, inclús és satisfactori el rendiment laboral, especialment tenint en compte que l'assistència es voluntària.

A la Secció de Menors hi ha al·lots des de 16 a 23 anys, quasi tots han delinquit per la seva addicció a la droga. Això ens condueix a un tema que afecta a gran part de la societat i que enriqueix molt de diners i poder a una altra part —més petita— d'aquesta societat.

La droga és un problema mundial, que va aparèixer i es manté per raons econòmiques i polítiques. Avui en dia, aquest problema s'ha escapat de les mans de les grans esferes de poder i n'han perdut el control, causant un dels pitjors mals del nostre temps.

Amb els beneficis que produeix la droga —administrat per monstruoses multinacionals— se creen i derroquen

Fusteria

Martorell

Faller:
Bartomeu Pasqual

Tenda:
Carrer Llarg, 89

Viver HORTUS

La major exposició de Mallorca
de plantes ornamentals

Cami de Cavanegra s/n - Tel. 62 02 70

Governos, es financien guerres, terrorisme i com a complement a aquest caos, afica a una gran part de la joventut de tots els països en un estat de letarg i apatia, que fan d'aquesta una massa fàcilment manipulable.

Aquests punts sabuts per tots ens solen portar a una espècie de postura d'impotència, preguntant-nos sovint ¿Què podem fer davant una maquinària tan potent i tan ben organitzada?

Jo, referint-me de nou a la presó, pens que molt poc. Però ja seria molt prendre consciència, no desentendre-se de la realitat social de les presons. Estan aquí al costat, malauradament no es tinguin en compte.

La societat sol oblidar a les persones que separa d'ella. Moltes d'aquestes persones que separa d'ella. Moltes d'aquestes persones una vegada complida la condemna, retornen al carrer, a la vida. Seria aconsellable pel propi interès de la societat, que aquesta, no es tancàs encara més en la convivència amb els ex-reclusos, durant l'empresonament ja han viscut un tancament d'aquesta societat. La sortida al carrer depèn molt de l'acollida que faci la societat al ex-reclús.

Les persones empresonades canvien, se tanquen en si mateixos i tracten de defensar-se en un medi hostil. El sistema de la presó ho té tot previst, quan anar al llit, aixecarse, menjar, etc. La llibertat, malgrat la somnien, els ve grossa i no saben que fer amb ella. A l'hora d'enfrontar-se amb la sortida, de nou amb la vida, tenen una menor confiança amb ells mateixos, una personalitat debilitada i pèrdua de la capacitat decisòria.

Parl fonamentalment del que he conegut: joves drogaadictes, joves delinqüents, cada un d'ells amb nom i llinatges, amb caràcter, amb famílies, moltes vegades poc o mal estimats i que han començat a drogar-se —a xutar-se— als 11 o 13 anys, abans d'aprendre tan sols a viure.

Les mares abans, quan el fill era petit, desitjaven que cresqués sà i fort; ara, han d'afegir —per damunt de tot— el terror a què se drogui, que caigui en un submón del qual no en podrà sortir i del qual, si se'n surt, ja dura mitja vida perduda, i el que és més trist sense saber com ni perquè, i entre paperines d'heroïna, xeringues i reixes.

Hi ha molta de gent que es troba en aquesta situació, i que es demanen en què han fallat, d'altres que ni s'ho questionen. Però tots destrossats primer per la perplexitat i llavors per un incontenible sufriment.

No hi ha ningú que pugui estar segur d'una o altra manera, de no arribar-se a veure afectat per aquesta pesta dels anys en què ens ha tocat viure.

La societat ha anat facilitant els camins per consumir,

«Alguns creim que les presons haurien de ser rehabilitadores»

estam agafats pel tenir i el poder, les il·lusions sanes i els valors no materials són difícils de mantenir i inculcar, perquè el medi que ens envolta no ajuda gens. De cada vegada més les imatges de l'individu poderós i violent, que guanya sempre sense importar com ho aconsegueix, omplen les pantalles dels cines i de la TV. Els nins poblen la seva fantasia amb uns models terribles per viure, i els adults ens acomodam a una violència que essent real, ens assembla ficció i que sols quan ens afecta d'aprop l'apreciam.

Per tot això, cal lluitar contra corrent. Una ha d'estar sempre alerta si vol elegir la seva pròpia vida, mantenir les conviccions personals, i sobretot no hem d'oblidar les persones que no han tengut tanta sort. Gent que per ells mateixos o les circumstàncies que els envolten, s'han trobat en un món tancat —la presó— del qual és molt difícil la sortida material, social i personal. Si aquesta societat no els dóna una mà, deixant ja d'ignorar que existeix realment aquest grup de persones, col·laborant dintre la presó, recolzant a la gent quan surt d'aquella, donant una oportunitat de feina, etc.

La societat que sovint qualifiquem d'injusta i de què oblidem, no és un ens estrany i anònim, sino que està formada, un a un, per cada un de nosaltres.

Mre Victòria Mercader

ESCAPULONS

GUILLEM COLOMAR

CADA DIUMENGE A SA PLAÇA

BARTOMEU CANYELLES, S.A.

Destil·leries

SANTA MARIA

Paio Resolis - Herbes Foc i Fum

Rei Sanç, 3 - Tel. 62 01 66

PREMIS 31 DE DESEMBRE DE L'OBRA CULTURAL BALEAR

CONVOCATÒRIA 1988

L'Obra Cultural Balear convoca els PREMIS 31 DE DESEMBRE de 1988 amb la finalitat de reconèixer, d'estimular i de fer sorgir tot tipus d'actuacions, de comportaments i d'activitats encaminats a afavorir l'ús normal de la llengua catalana en tots els àmbits de la vida social i pública, a promoure la cultura i a desvetllar i a desenvolupar la consciència nacional pròpia de les Illes Balears.

PREMI FRANCESC DE B. MOLL

Destinat a premiar la persona o grup de persones, l'entitat jurídica o l'organisme privat que en la trajectòria de la seva activitat hagi participat de manera destacada a les Illes Balears en la normalització de la llengua, la cultura i la personalitat nacional.

PREMI GABRIEL ALOMAR

Destinat a premiar un treball escrit (llibre, informe, sèrie d'articles periodístics...) o audiovisual (TV, ràdio, vídeo...) publicat o difós per primera vegada al llarg de l'any. Com a anàlisi, descripció o divulgació, el treball premiat haurà de facilitar la comprensió de qualsevol aspecte de la realitat present de les Illes Balears.

PREMI EMILI DARDER

Destinat a premiar iniciatives o experiències en el camp de l'educació, especialment orientades cap a la normalització del català com a llengua vehicular de l'aprenentatge, la renovació pedagògica o l'educació medioambiental.

PREMI BARTOMEU OLIVER

Destinat a premiar una activitat individual o col·lectiva feta durant l'any que hagi contribuït a la normalització lingüística i a la difusió pública de l'ús del català, en un àmbit concret.

BASES

1. Poden optar en aquests premis totes aquelles persones o grups de persones, entitats o organismes privats que siguin presentats com a candidats per la Junta Directiva de l'Obra Cultural Balear, per qualsevol de les seves delegacions insulars o locals o per un nombre no inferior a tres dels seus socis.
2. Cada candidatura ha d'anar acompanyada d'un informe que justifiqui i raoni la proposta. Es presentarà per triplicat a màquina o ordinador i a doble espai, a la seu social de l'O.C.B., carrer de la Impremta, núm. 1, pral., 07001 Palma (Mallorca). Telèfon: 72 32 99. Fax: (971) 71 93 85.
3. Qualsevol persona, particularment, també podrà suggerir per escrit o per telèfon, candidats a la Junta Directiva, la qual estudiarà el suggeriment i decidirà en darrer terme si ha de ser prè en consideració pel Jurat. En el cas que s'accepti, la Junta Directiva elaborarà l'informe.
4. El termini de la presentació de candidatures acabarà el 15/11/88, a les 20.00 hores.
5. El jurat dels PREMIS 31 DE DESEMBRE de 1988 estarà format per Miquel Alenyar, Josep M. Llopart, Bartomeu Bennàssar, Isidor Mari, Maria Barceló, Miquel Monserrat i Joan Miralles.
6. El premi consistirà en una escultura elaborada expressament per Pere Pavia i un diploma acreditatiu.
7. El veredictes farà públic durant el mes de desembre de 1988 en un acte social.

FONER

**MINYO
INFANT
ESPORT**

Plaça dels Hostals, 13 i 15

Tel. 62 00 48

SANTA MARIA DEL CAMI

**GRAN ASSORTIT DE
ROBA PER A GENT GRAN**

CAFETERIA

SA PLAÇA

Plaça Nova

VINS RUBI
ELABORACIÓ PRÒPIA

Celler:
Bartomeu Simonet, 4 - Tel. 62 00 68

MIQUEL SANTANDREU

*Vespinos - Mobyettes

*Moto-serra ECHO

*Moto-cultor PIVA

*Vespa

Bernat de Sta. Eugènia, 126 - Tel. 62 00 77

Josep Maria Sirvent

UN ESCULPTOR AL NOSTRE POBLE

Més d'un quan miri la foto, ha pensat, «jo el conec a aquest jove!», i clar que sí! Més d'un des de fa una temporada l'haurà trobat sovint passejant al seu ca. Emperò, qui és? Per això hem decidit fer una d'aquestes xerradetes que ens agraden fer.

Quan vaig posar els peus dins ca seva vaig quedar sorpresa, davant meu tenia en Pep i la seva obra, una obra d'apariència rígida i forta. Ell me va oferir que m'hi acostàs, que la tocàs i tot va ser moviment. vaig quedar espantada d'aquelles peces tan grosses i feixugues i que alhora poguessin tenir aquells moviments tant agils.

Ens asseim ai ben davant d'una tassa de cafè. Les escultures ens contempen des de l'altre aiguavés de la casa, ara ja totes juguetones, ja han perdut aquella rigidesa des de que en Pep m'ha demostrat que es mouen. Li deman com arribà a Santa Maria, em conta que estaven cercant un lloc no massa enfora de Palma, aquí trobaren aquesta casa on viven. Em diu que malgrat ser català ja du sis anys a Mallorca, i ja en fa quasi dos que s'instal.là a Santa Maria.

Quan li deman quin temps fa que es dedica a la escultura, somriu, un somriure molt curiós ja que aquest gest li il.lumina la cara, ja que el seu caràcter es més be seriós. Va començar fa ja temps, primer durant els estudis de Belles Arts a Barcelona, després a França, els completa aquí a Palma a l'escola de pintura de Xim Torrens, aquí em sorprèn i li deman quina relació té l'escultura amb la pintura, i me

diu que a l'escola treballà molt el dibuix, la qual cosa és molt important per fer el projecte de les seves obres.

Es molt agradable xerrar amb en Pep ja que ens acompanyen la seva dona i la seva filleta. I poc a poc m'afica a aquest món de l'escultura, que en un principi em resultava molt difícil.

Quan li deman quin tipus d'escultura fa, intentr parlar d'un tal «Calder» i davant la meva cara de sorpresa, en Pep adopta un altre caire i me diu que el que vol fer es «una escultura mòbil, perquè la gent participi, no és simètrica, és surgida com una reacció contra la figuració...» Els materials que empra són nobles com fusta, pedra, bronze i ferro, totes de dimensions grans tant d'interior com d'exterior.

Em diu que vol resaltar la gran ajuda que té del ferrer Gori.

En Pep no és un artista precipitat i sortirà amb uns bons fonaments fora mida. No ha fet exposicions de moment, però ens comenta que a l'octubre en realitzarà una a la Sala Pelaires i a la segona quinzena de Març de 1989 una altre al Claustre de Sant Antoni.

Em despedesc desitjant-li sort. I ja a ca nostra entre cella i cella em deman qui sera aquell «Calder», el cerc a l'enciclopedia i el trob, és un gran escultor nordamericà, i malgrat els materials que empra en Calder son diferents, té un gran punt en comú: el moviment, la seva escultura ens fa participar.

MAC

restauració
de mobles d'època

pau mir ribas, tel. 60 30 91

INSTALADORA - SANTA MARIA

Instal.lacions - Pressuposts
Reparacions

Instal.lacions BOMBES
SUMERGIDES

LLORENÇ SANS

Reis Catòlics, 59 4.¹ - 1.^a
Telèfon 24 68.74
Palma de Mallorca

Carrer Casasnovas, 21
Telèfon 62 06 02
Santa Maria del Camí

UN ARBRE: EL PI (PINUS HALEPENSIS)

És l'arbre més abundant de les Balears, que creix des de vorera de mar fins els mil metres d'altària.

Són arbres que oscil·len de 15 a 20 metres d'alçada, amb unes trossades força irregulars. Tant pot esser amb la soca dreta i esvelta, com tombada, forçada o fins i tot ajaçada pel vent. Amb capçades rodones o esclafades. S'adapta a tots els terrenys, be sien silicis o calcaris, canviant les coloracions de les fulles d'un verd fort a un verd fluix. L'escorxa del pi blanc és rica en tanni.

El fruit són les pinyes, còniques que pengen de les branques, i són verdes quan són tendres i rogenques quan han madurat.

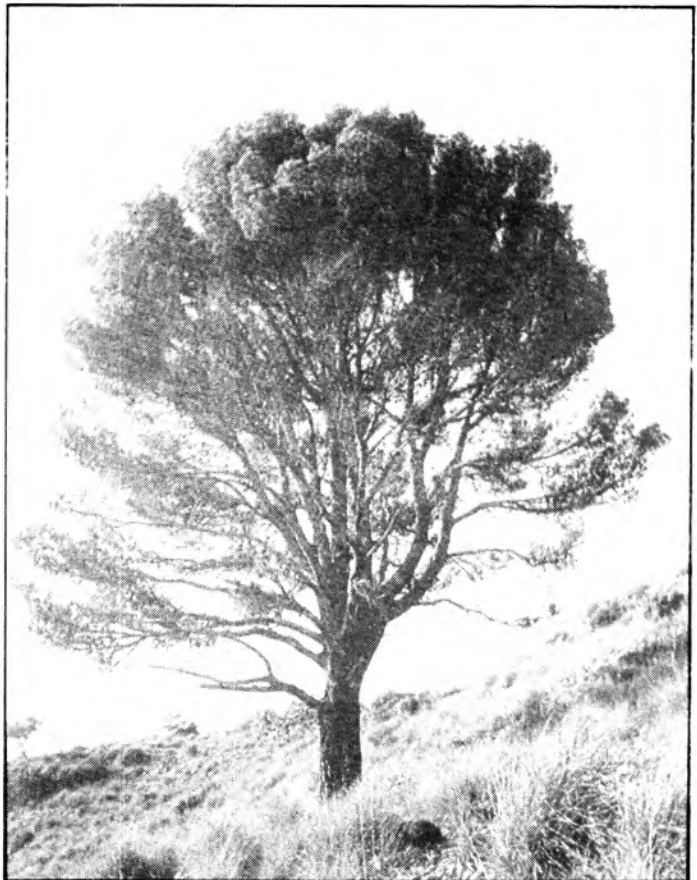
Són arbres sensibles al fred, que no resisteixen les gelades fortes. Els agrada la calor i molta de llum. Se'ls coneix com a pins blancs, pi garriguenc o pi bord.

És curiosa una deformació produïda per un fong paràsit, que fa creixer una branca de l'arbre esfèricament, de manera molt espesa i atapeïda, coneguda com «empelt de bruixa».

El creixement normal del pi és de grans matolls. Queden baixos si no esporguen les branques baixes, per tal que vagi agafant fesomia d'arbre.

El gran enemic del pi és la processonària, que és una oruga d'una papallona (*Thaumetopoea pityocampa*), la qual per la seva voracitat ha provocat greus destorbs per tota la Mediterrània.

Del pi se n'aprofita la seva fusta. Ha estat emprada per a la construcció naval, les branques baixes (feixines) pels

forns, la resina (reina) per fer pega. Els forns de pega es deien pegueres, d'aquí ve el nom de Peguera, a Calvià.

Hi ha altres pins a les Balears, com el Pi pinyoner o pi ver (*Pinus pinea*) amb alguns exemplars per Mallorca.

Un altre s'ha descobert fa poc a Lluçmajor (*Pinus ceciliae*), amb les branques cap amunt molt més verticals, amb aspecte de xiprer.

Carles Barcelona
Mestre Jardiner

BOUTIQUE

NOVA GENT

SANTA MARIA

CADA DUES SETMANES, RENOVACIÓ D'EXISTÈNCIES

DISSABTES HORABAIXA OBERT

Bernat de Santa Eugènia, 87 - Tel. 62 01 33

RENAULT

MARTI CANYELLES FERRANDO

SERVEI OFICIAL
C/. Bernat de Sta. Eugènia, 71
Tel. 62.06.74
SANTA MARIA DEL CAMI

JOVENTUT

BARTOMEU ESCRIBANO L'OFICI DE MARGER

D'ençà del desenvolupament industrial i comercial hi ha hagut alguns oficis que s'han deixat de banda. Carboner, nevater i molts d'altres, empero el de marger, sí ha resistit i ara, gràcies a la expansió urbanitzadora i a la concienciació estètica, està vivint una expansió mai vista.

Vaig començar per casualitat, feia feina a una obra on hi havia un marger, va haver de menester un manobre, vaig parlar amb ell, ens entenguérem i endavant.

Per casualitat en Bartomeu ha anat collint un ofici que ara no vol amillar.

Jo feia de manobre i quan podia ajudava al mestre a picar pedra o a col·locar-les, era l'única manera d'aprendre, el meu mestre era major i aviat se va jubilar, me vaig haver de posar a fer feina tot solet, sense gaire experiència.

Només ha fet amitgeres i quasi mai seques, i no ha fet mai cap marge per això se matriculà a l'escola de margers de Sóller.

Aquesta escola fa poc que funciona, pareix que enguany està tot ben preparat.

Als alumnes ens faran

Li agrada molt anar d'excursió a la muntanya

un contracte de feina i ens pagaran un poquet i a canvi noltros ferem certes obres públiques, com l'any passat el camí del Barranc enguany arreglar el camí de Deià.

Un home crític amb el sistema, quan una persona veu que no pot fer res, que tot és igual, només pot prendre dos camins, participar de la societat ho au-

toexcloure's.

El sistema capitalista enganxa a tothom, arrassa tot el que troba, o t'envàs a viure a la muntanya amb una cabra com un ermità, o quedes i segueixes el joc, no hi ha més sortides.

P'en Tomeu parlar de política és perdre el temps. Hi ha molta brutor, diu, fa uns anys pentura ni havia il·loc per l'utopia, ara sembla que ja, no.

El PSOE, s'ha aliat amb els doblers, amb el capitalisme, a mi particularment, me va decepcionar molt, ara ja no, he comprès que tot és una brutor.

Fill d'emigrats castellano-parlants, sempre l'he conegut parlant en català, i defensant el seu país i la llengua.

La copa de què es perdi el mallorquí la tenim els mallorquins.

No hi ha solucions per a llengües moribundes, a Ciutat quasi ningu xerra en català i és que amb tanta immigració, tant de «guiri» i tanta cruor no hi ha qui s'aclari.

Parlant del problema lingüístic, me diu que el problema ve de lluny, i d'altres terres, no se tractava de fer adaptar als immigrants, sino de corregir els desequilibris de la seva societat, evitant la emigració.

Les idees ben clares de cara al tema nacionalista.

Això no és Espanya ni ho ha estat mai.

Escoltant música, rock radical basc, és una de les poques mogudes musicals compromeses i dununciadores, lluiten en contra del sistema establert i fan apologia dels desequilibris, i tares de la societat.

Pere Calafat

CONFECCIONS

VICÈ

MODA JOVE

FUTBOL FEMENÍ

EL SANTA MARIA A LLIGA NACIONAL

Com a gran notícia i aconteixement, podem donar per fet i segur, que al poble de Santa Maria hi haurà un equip de futbol que jugarà a categoria Nacional de futbol. El Santa Maria Atc. Femeni prendrà part aquest any a la màxima divisió de futbol femení d'Espanya. Degut a la poca competitivitat i manca d'equips a les Illes en aquest esport, la directiva d'aquest Club es va proposar la possibilitat de poder jugar amb la resta d'equips de tot el territori nacional. En principi no pareixia molt clar, ja que les costes eren molt elevades pels equips de les Illes. Es posaran en contacte amb la federació de futbol femení, s'estudià el cas, es demanaren les pertinents subvencions als organismes oficials, i es va decidir que en cas de que ni hagués un equip amb un mínim de garanties per poder treure uns resultats o paper digne es tiraria endavant amb el projecte. Per això, han fitxat a jugadors del Juventut Bunyola, que juntament amb les del Santa Maria, poren fer un equip

competitiu. Degut en aquest tema i a la falta de equips, ha quedat suspesa la lliga de Futbol Femeni Balear, dedicant-se exclusivament la federació al Santa Maria. Pareix esser que la directiva formada pel Seu president en Toni Sion, Pere Mulet, Miquel Ponset i l'entrenador Andreu Borràs, han hagut de desembutxacar una forta suma de les seves butxaques perquè tot això fos possible, ja que les subvencions demanades així i tot no eren suficients. Esperem que l'aventura arribi a bon port, ja que el que ha fet aquest col·lectiu de persones es un esforç mai vist al nostre poble i que mereix totes les nostres consideracions. No cada dia un pot anar a veure el Santa Maria jugant contra el Barça, Espanyol o el Campiò d'Espanya.

Qui sap. Tal vegada i amb el suport de tots un dia porem veure el nom del nostre poble el més amunt possible.

ESTUDI FOTOGRAFIC

Florenc Frontera

OFERTA ESPECIAL
 EN CADA REVELAT I COPIES LI DESCONTAM
 300 PTES. I LI REGALAM UNA AMPLIACIÓ 18 x 24

SolísColor

FUTBOL

BREU REPÀS

Acaba de començar la temporada i no és massa el que podem dir de la mateixa, encara que sí es poden nomenar dos equips que han començat amb molta força. L'equip juvenil ha tengut un inici veritablement arrollador i sorprenentment agradable. Recordam tots els greus problemes que varen tenir ja els components de la plantilla amb l'entrenador, que va haver de dimitir. El President a la presentació ja va haver de xerrar amenaçant de què el que no es portàs bé esportivament seria expulsat del Club. Es va canviar l'entrenador, i en Toni Estaràs, vell conegut de l'afició Santamariera ja que va jugar uns quants anys amb el nostre equip va agafar les riendes dels juvenils. Els resultats sorprenents. Pareix que han canviat la plantilla. Tot-hom va als entrenaments, han jugat tres partits, dels quals sols han empatat un i guanyat els altres dos. Resultat, van tancar a un sol punt del líder i amb sèries aspiracions de pujar a l'altra categoria de seguir així com fins ara. Reptim, una agradable sorpresa.

Igualment d'agradable així com ha començat la lliga l'equip Amateur. Sols han jugat un partit, però el guanyaren contra el Santa Margalida per un contundent 3 a 0, el que ha fet possible que l'equip ja començàs líder de la taula. Ja havíem comentat la pretemporada d'aquest equip i la serietat que tenien els jugadors per anar als entrenaments i fer les coses el millor possible.

De les categories inferiors com quasibé sempre no cal comentar gairebé res, ja que segueixen amb la seva línia habitual d'aprenentatge i fer feina amb molta diluísio, tant els jugadors com els seus entrenadors. Sols ressaltar que aquests al.lots de seguir així ens asseguruen la continuïtat del futbol i esport al nostre poble, perquè un any darrere a l'altre van pujant de categories fins al dia en què jugaran amb l'equip Amateur. Darrera ells imaginam que en vendran més a fi de què la roda no aturi mai. Els objectius de fomentar la pedrera per part de la directiva es van complint i pareix que tindrà continuïtat.

REVISIONS MÈDIQUES

A la darrera edició de Coanegra, comentàrem el projecte que tenien pensat conjuntament el Bàsquet i Futbol de fer passar a la totalitat de les seves plantilles per unes revisions mèdiques periòdiques. Pareix que ja han arribat a un acord les dues entitats esportives amb en Jaume Campomar, metge de la nostra vila, i ja no començat a fer les primeres. En principi les revisions es fan al més petits, i consten de revisar principalment pes, talla, pulsacions i pressió arterial. En el cas de que qualche jugador no tengués les seves funcions normals, passat un temps prudent haurà de tornar passar revisió. En cas de reincidir, s'avisarà als components pares i fins que no estigui bé no podrà tornar jugar o entrenar degut el perill que això suposaria.

Creim que ha estat una mida encertada per part de les dues entitats, ja que d'aquesta manera es poden evitar problemes que en principi no semblen greus però que poren esser-ho a llarg plaç. La quota és assequible per part dels dos Clubs i la decisió ha estat un gran encert. D'aquesta manera, pares, jugadors i tots podran estar més tranquils. Una iniciativa que mereix tots els aplaudiments.

CICLISME

La temporada ciclista ja el club està procedint ha acabat pel que fa a les aquest dies a l'adecentament de la voltadora de competicions oficials i el Club Unió Ciclista Santa Maria -Conspport anuncia que el sopar de cloenda es celebrarà el proper dia 18 de Novembre si no sorgeixen imprevistos. Igualment, a partir del dia 18 d'aquest mes d'octubre cada dimarts i dijous a partir de les 19.30 hores hi haurà llum a la pista.

TALLERS T & B

-Reparació d'automobils en general
especialitat en SIMCA i CHRYSLER
servei de grua
Venda de Vespes i Vespinos

Plaça Jaume III
Tels. 62 04 74 - 62 01 52 - 62 06 70

GALERIA CA'N BRAHÓ

MARCS
QUADRES
MOTLURES

Quarter V*
Tel. 62 01 26

NIELS NORGAARD

NATACIÓ

CURS PER A ADULTS ESTIU 88

Enguany, com és costum des de que es va obrir la piscina municipal, ara fa tres estius, s'ha celebrat el III curs de natació per a adults. Com cada any, han estat molts els aprenents que han començat, i no tants els que per un motiu o l'altre no l'han pogut acabar. Aquest estiu va començar un grup de quinze (quatre homes i onze dones), però de fet l'assistència a cada classe era d'uns nou o deu. Hem de subratllar, però, que aquest grup s'ho ha pres amb molta d'il·lusió i interès.

El curset va començar dia 26 de juliol, i va acabar dia 13 de setembre; va durar, per tant, un poc més d'un mes i mig. Els dies i les hores han estat les mateixes que els dos cursos anteriors: de dilluns a dijous, i de 20 a 21 hores. Aquest horari ajuda als aprenents que durant el dia fan feina, que el vespre pugin aprendre a nedar. Una vegada acabada la classe, els assistents al curset disposaven de mitja hora més per fer el què volguessin dins la piscina. Hem de dir que durant l'hora del curset la Piscina Municipal també estava oberta a totes aquelles persones que hi anaven a nedar pel seu compte; ja que durant les hores d'utilització de la piscina és pràcticament impossible poder nedar amb tranquil·litat degut al truí i la juguera dels nins, que són els que van a la piscina amb més freqüència.

Alguns dels aprenents ja és el tercer que han vingut, hi han fet molts de progressos. Els que han començat enguany també els ha anat molt bé, i segur que si els propers anys conti-

Els participants al curset ens mostren les seves medalles i els seus diplomes

nuen es posaran al nivell dels altres.

Dels dos primers cursos de natació per a adults que es varen fer, s'en va encarregar el Monitor Nacional Tolo Mateu, però enguany, per motius de feina no ho ha pogut fer tot sol, i per poder realitzar el curset amb tota normalitat ha vingut també la Monitora Nacional Antònia Moià.

Com ja és tradició, en el curs de natació, per fer l'acte de clausura varen

anar a sopar al Bar Comerç, on el va fer l'entrega de medalles i diplomes a tots els assistents al curset. Esperam que l'any que ve s'hi animi més gent a participar.

Donam moltes gràcies a l'Ajuntament que ens cedeix les magnífiques instal·lacions de la piscina municipal per a poder realitzar el curs d'adults.

Antònia Moià i Tolo Mateu,
Monitors

CAIXA DE BALEARS
"SA NOSTRA"

magatzem de materials de construcció

GAMUNDI

Gabriel Mesquida, 1 - Tel. 62 02 30

BÀSQUET

Igualment que el futbol, la temporada de bàsquet no ha fet més que començar. Sis equips componen aquest any la totalitat de les plantilles del nostre poble.

L'equip Senior Masculí, aquest any ha estat format sols pels que han volgut continuar en competició, i és una incògnita el que pot fer en aquesta lliga, malgrat les ganes que estan posant els components de la plantilla. Recordam que aquest equip i degut a rares circumstàncies a més de greus problemes a la plantilla, el darrer any va perdre la categoria. Aquest any no es pot pensar en recuperar-la, perquè com ja hem comentat, la plantilla està composta sols per aquells que han volgut continuar, a més d'incorporacions de qualque jugador dels equips inferiors. Si bé en principi l'aspiració d'aquest equip és mantenir la categoria, mai es pot saber el que farà, i per això no adelantarem aconteixaments, perquè cap la possibilitat de que ens doni una sorpresa.

L'equip Senior Femení no va començar massa bé la lliga, ja que va perdre contundentment davant el potent Jovent de Palma. De totes maneres aquest partit ja es podia donar com a perdut ja que l'equip ciutadà es és el més potent de la lliga. Ara veritablement es quan comença la lliga pel nostre equip i és davant tots els altres quan haurà de demostrar el seu potencial. Una notícia curiosa pel que fa en aquest equip, es el «problema» que té l'entrenador els diumenges a l'hora de formar la plantilla, ja que no pot deixar dues jugadores sense poder vestir-se, ja que la nova reglamentació sols permet alinear a dues jugadores al banquet i el nostre equip en té dotze. Evidentment es una pega que imaginam l'entrenador agreeix, ja que això vol dir que pot contar amb una plantilla extensa i més completa que els altres anys. Imaginam que hi haurà entrenadors d'altres equips que ja voldrien tenir aquest problema.

Referent als altres equips, amb la línia habitual de sempre, es a dir, a fer un paper digne a les seves possibilitats, i intentar millorar dia a dia.

El Juvenil masculí pareix que es un equip que té possibilitats, ja que els seus components son molt joves i posen il·lusió i moltes ganes. no es gens rar passar un dia pel Camp Mu-

nicipal i veure molts dels seus components jugar o tirar a la cistella, malgrat sigui un dia en que no tinguin entrenament.

Pensam que això ja és una dada a tenir en compte dins aquest equip i demostra com són els seus jugadors. En els partits en que ha jugat els resultats han estat satisfactoris i el joc desplegat convincent. Esperam que

segueixi la ratxa.

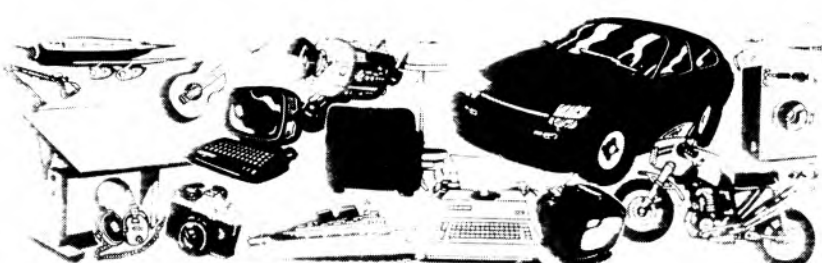
Pel que fa referència als més petits, els dirigents sempre intenten motivar-los perquè segueixin amb la seva il·lusió i ganes de jugar al bàsquet.

Com sempre els resultats són el que menys importa i el que val és aprendre per anar pujant de categoria amb garanties i assegurar aquest esport pel futur.

Dit i Fet.

CRÈDIT RÀPID

CRÉDIT RAPID es el credit a l'instat de BANCA MARCH, que li permetra realitzar les seves compres al comptat. Obtengui fins a UN MILIO de pessetes a l'instat. Xifres superiors en un maxim de 48 hores. Des de 3 a 60 mesos de termini.

BANCA MARCH

A Santa Maria
Plaça dets Hostals, 50

UNIVERSAL CREDIT S.A. S. L. C. A.
Noves i 1/2 d'Hostals, 24 d'Hostals
Tel. 011 301 21 012

coanegra

**PUBLICACIÓ
DE L'O.C.B.
DE SANTA MARIA
DEL CAMI**

DEPÓSIT LEGAL
P.M. 381-1981

EDITA
Obra Cultural Balear
De Santa Maria del Camí

EQUIP DE REDACCIÓ
Maria Amengual
Bernat Calafat
Pere Josep Calafat
Magdalena Canyelles
Ramón Canyelles
Mateu Morro
Rafel Pizà
Joan Serra
Mateu Vich

COL·LABOREN
Maria Amengual
Carles Barcelona
Antoni - Lluç Ferrer
Xisco Grimalt
Tolo Mateu
Maria Victòria Mercader
Antònia Moià

PORTADA
Fotografia de Rafel Pizà

FOTOGRAFIES
Rafel Pizà

**REDACCIÓ,
ADMINISTRACIÓ
I PUBLICITAT**
Joan Alcover, 11
07320 Santa Maria del Camí

IMPRESA A
Informacions Llevant S.A.
Passeig Ferrocarril, 1
Tel. 55 03 28, Manacor

Els articles firmats en aquesta revista sols expressen l'opinió dels seus autors.

ENTRE FOGONS

PORC AL CURRY I CREMA DE CASTANYES

Porc al curry, i crema de castanyes, dues suggerències molt atractives per cuinar demà, són el dos plats que ens ha ensenyat a fer en Joan Maiol, gran afeccionat a la cuina.

rem bullir uns 20 minuts més. per acabar es posa el iogur, es remena i ja està llest per servir. S'adorna amb fulles de julivert, i es pot acompanyar amb arròs blanc.

PORC AL CURRY

Ingredients per a quatre persones:

- 1/2 kg. de magre de porc.
- Una agrapada d'ametlles torrades
- Una llesca de pa fregit
- Brou de pollastre
- Un iogur natural
- alls i julivert
- curry

Preparació

Primer de tot hem de fer una picada dins un murter amb el pa fregit, 2 ò 3 alls i les ametlles torrades.

Apart hem de fregir la carn tallada a daus, i quan sigui ben fregida la posarem dins una greixonera. Per damunt la carn hi posarem un parell de cullerades de curry, (al gust), i ho taparem tot en el brou de pollastre. Ho remenam tot i ho deixam bullir uns 15 minuts. Passat aquest temps hi afegim lo de dedins es murter i el deixa-

CREMA DE CASTANYES

Ingredients:

- 1 kg de castanyes
- 3 cullerades de llet condensada
- 3 ous
- 1 cullerada de mantega
- 1 copeta de conyac

Preparació:

S'han de pelar les castanyes després d'haver-les torrades dins el forn durant 8 minuts. Es posen a bullir amb mig litre d'aigua i la mantega, una mitja hora, després es passen pel passapurés. Es mescla el puré de castanyes amb els vermells d'ou, el conyac, la llet condensada i els blancs d'ou al punt de neu molt fort. Es col.loca la crema dins copes de vidre i es deixa refredar dins la gelera fins el moment de servir-lo.

M.M.C.